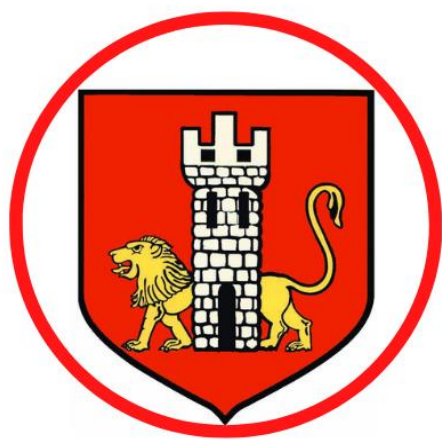
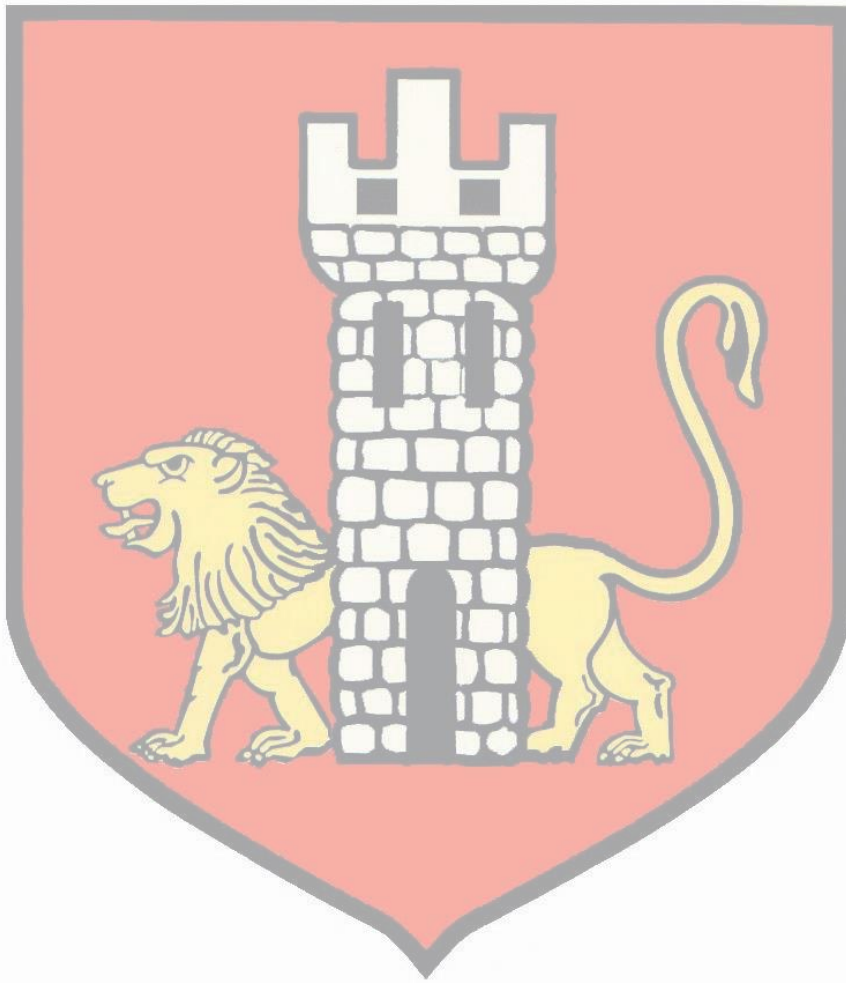

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POGORZELA NA LATA 2023-2030

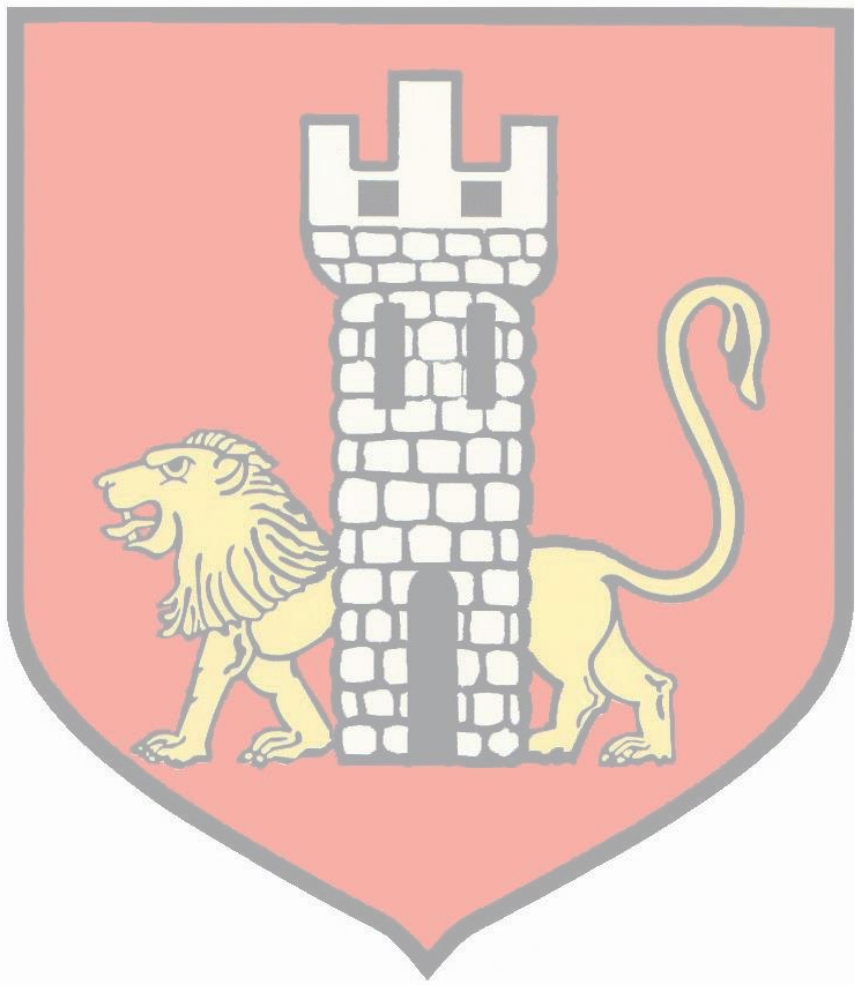

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	6
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY POGORZELA	8
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	11
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	14
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	18
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	18
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	19
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	21
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY POGORZELA	24
1. Misja i wizja	24
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	25
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pogorzela oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	37
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	41
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	46
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	49
ZAŁĄCZNIKI	51
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Pogorzela	52
Załącznik 2: Wzór ankiety	90
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna.....	96

Opracowanie:

Urząd Miejski w Pogorzeli

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Pogorzela na lata 2023-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe wydziałów Urzędu Miejskiego w Pogorzeli oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategię Rozwoju Pogorzela na lata 2023-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2021 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznymi obowiązujących w Gminie Pogorzela, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona również wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej, nieaktualnej Strategii Rozwoju Gminy Pogorzela, obowiązującej do 2020 roku.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji byli członkowie Zespołu Strategicznego, pracujący pod kierownictwem Piotra Curyka – Burmistrza Gminy Pogorzela, w skład którego wchodziłi reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych gminy i społeczności lokalnej:

- Jerzy Hejduk – Z-ca Przewodniczącego Zespołu,
- Barbara Szymczak-Figielek – członek Zespołu,
- Magdalena Fabisiak – członek Zespołu.

Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova – Dyrektorka Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Joanna Cieślińska – Ekspertka merytoryczna w Dziale Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Klaudia Świrska – Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego.

Prace nad Strategią rozpoczęto we wrześniu 2022 roku, kiedy to Burmistrz Gminy Pogorzela podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem i pracownikami Urzędu oraz badania ankietowego wśród mieszkańców. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe. Następnie wyznaczono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, których realizacja wpłynie na osiągnięcie podstawowych celów. W marcu 2023 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został poddany konsultacjom społecznym, a w późniejszym etapie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.

Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią:

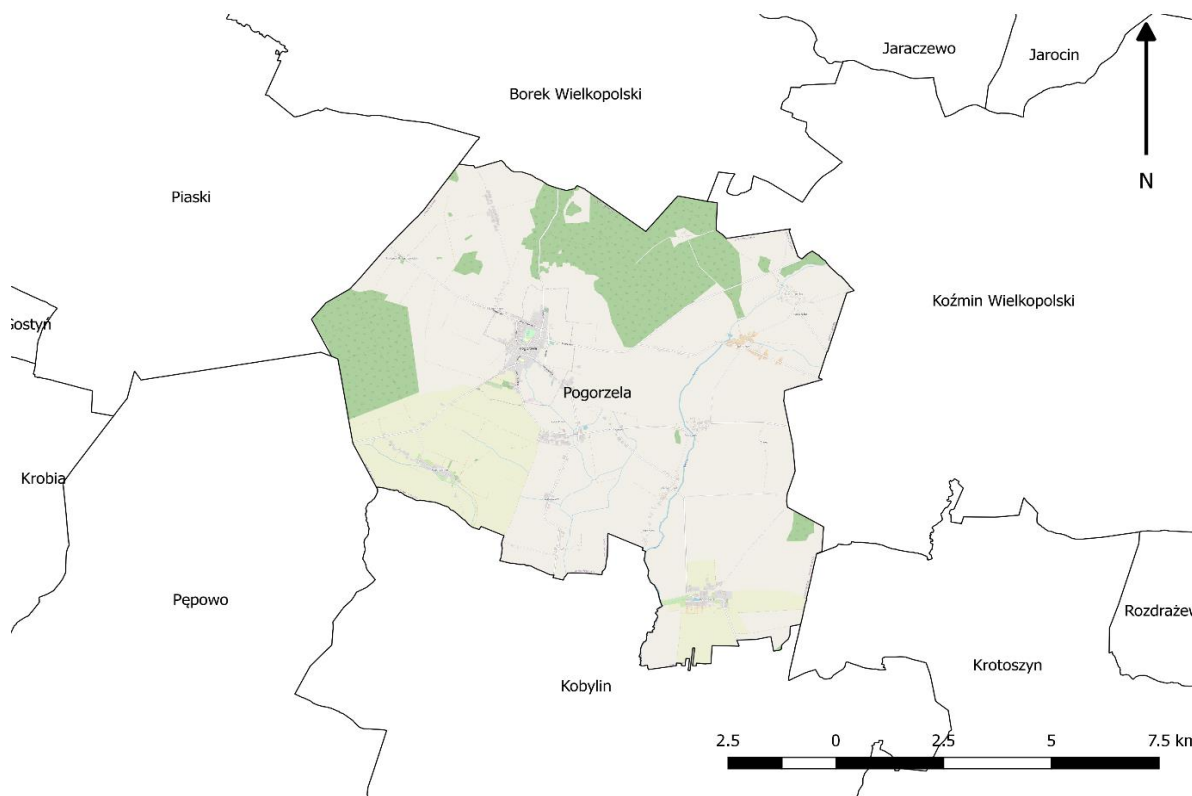

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY POGORZELA

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Pogorzela jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie gostyńskim. Siedzibą Gminy jest miejscowość Pogorzela. Według danych GUS Gmina Pogorzela w roku 2021 liczyła 4 855 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 50 os./km². Powierzchnia Gminy wynosi ok. 96,4 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 75,3%, zaś powierzchnia leśna 17%. W skład Gminy wchodzi 12 sołectw oraz 6 miejscowości wiejskich. Graniczy z gminami: Borek Wielkopolski, Piaski, Pępowo, wchodzącymi w skład powiatu gostyńskiego oraz z gminami Kobylin, Krotoszyn i Koźmin Wielkopolski należące do powiatu krotoszyńskiego.

Gmina Pogorzela charakteryzuje się występowaniem gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych. Przeważają gleby klasy IIIa i IIIb (łącznie 81,3%). Niewielki areal (1,2%) stanowią gleby klasy II, gleby klasy I nie występują. Gleby klasy IVa i IVb stanowią 12,6%, natomiast pozostałe 4,9% to gleby klasy V i VI. Wśród użytków zielonych przeważają klasy IV (55,9%).

Ryc. 1. Położenie Gminy Pogorzela na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Na sieć komunikacyjną w Gminie składają się przede wszystkim drogi powiatowe o łącznej długości 63 km oraz drogi gminne o łącznej długości 52 km, w przeważającej większości posiadające nawierzchnię bitumiczną. Przez teren Gminy nie przebiegają drogi o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Najbliższa taka droga krajowa nr 12 Leszno – Jarocin zlokalizowana jest o ok. 12 km na północ od Pogorzeli. Najbliższa droga ekspresowa – S5 – zlokalizowana jest ok. 45 km na zachód od Pogorzeli.

Odległość drogową z miasta Pogorzela do Gostynia (będącego siedzibą władz powiatowych) wynosi ok. 20 km, do Poznania (będącego siedzibą władz wojewódzkich) ok. 85 km, a do najbliższego dużego miasta Leszna ok. 52 km. Podróż samochodem z Pogorzeli do Gostynia zajmuje ok. 25 min, do Poznania ok. 1h

30 min, a do Leszna ok. 56 min. Odległości te i czas dojazdu bezpośrednio przekładają się na możliwości poszukiwania pracy, korzystania z edukacji oraz zaspokajania innych potrzeb w tych miejscowościach.

Przez teren Gminy nie przebiega również linia kolejowa, w związku z czym przewóz osób i towarów odbywa się wyłącznie w oparciu o transport drogowy. Usługi komunikacji zbiorowej dla ludności świadczą firmy prywatne: Milla Spółdzielnia w Lesznie (dowóz uczniów do Szkoły Podstawowej w Pogorzeli oraz usługi komunikacyjne dla mieszkańców na terenie Gminy). Wszystkie miejscowości objęte są transportem zbiorowym.

Na terenie Gminy Pogorzela nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostało przyjęte uchwałą Nr XXVIII/183/09 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 17 lipca 2009 r. w sprawie: uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Pogorzela. Studium od roku 2009 nie było aktualizowane.

Dokumentami określającymi szczególne warunki zagospodarowania są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Gmina Pogorzela cechuje się niskim stopniem pokrycia planami miejscowymi – ok. 19%. Obecnie obowiązuje 6 planów miejscowych. Niski odsetek pokrycia planami ma przełożenie na liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Należy jednak mieć na uwadze, że wykorzystywanie decyzji o warunkach zabudowy, jako alternatywnego dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego narzędzia prowadzenia polityki przestrzennej gminy, może przyczyniać się do uniemożliwienia racjonalnego kształtowania ładu przestrzennego i powstania chaosu urbanistycznego. W miejscach, gdzie nie obowiązują zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwój zabudowy regulowany jest poprzez wydawanie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2017-2021 utrzymuje się na podobnym poziomie między 37 a 46 (poza rokiem 2019, w którym wydano 89 decyzji). Średnio w analizowanym okresie wydawano 51 decyzji rocznie, co w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiło 9,27 decyzji.

Na terenie Gminy Pogorzela nie ma obszarów ochrony Natura 2000, rezerwatów czy parków krajobrazowych. Znajduje się tu jednak kilka pomników przyrody tj.: jarząb brekinia (*Sorbus torminalis* L.) czy dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.).

Ważną rolę w otwartym krajobrazie Gminy, ze względu na niewielkie powierzchnie obszarów leśnych, odgrywają: zadrzewienia śródpolne, przydrożne, zieleń przywodna, zieleń parkowa, cmentarna, zieleńce, sady i ogrody przydomowe, które spełniają nie tylko funkcję krajobrazową ale także ochronną. Wpływają na kształtowanie lokalnego klimatu obszarów, na których występują, podnoszą walory estetyczno – krajobrazowe, spełniają rolę wiatro- i glebochronną. Na terenie Gminy Pogorzela (wg BDL GUS) znajduje się łącznie 14,45 ha terenów zielonych, w tym: 1 park spacerowo-wypoczynkowy o łącznej powierzchni 3,5 ha, 13 zieleńców o powierzchni 10,8 ha, 0,5 ha zieleni ulicznej, 0,15 ha zieleni osiedlowej, czynny cmentarz parafialny w Pogorzeli oraz nieczynny cmentarz ewangelicki i poniemiecki o łącznej powierzchni 2,3 ha.

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r., poz. 335) na terenie Gminy Pogorzela zlokalizowane są jednolite części wód powierzchniowych rzecznych: Dąbrówka (PLRW6000091856329) i Pogona (PLRW600010185629) oraz jednolita część wód podziemnych o kodzie PLGW600070. Z terenem Gminy Pogorzela nie są związane jeziora będące jednolitymi częściami wód powierzchniowych.

W oparciu o obowiązujący Plan na obszarze dorzecza Odry obie jednolite części wód powierzchniowych Dąbrówka (PLRW6000091856329) i Pogona (PLRW600010185629) charakteryzuje zły stan wód, są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych oraz posiadają odstępstwa: z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych oraz z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów.

Jednolita część wód podziemnych PLGW600070 jest w słabym stanie chemicznym ale dobrym stanie ilościowym w związku z powyższym ogólny stan JCWPd wyznaczono jako słaby. Jednolita ta jest zagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu. Dla tej jednolitej części wód podziemnej zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej – z uwagi na stan chemiczny – ze względu na brak izolacji warstw wodonośnych od powierzchni terenu i wysoką podatność na zanieczyszczenie.

Na terenie Gminy znajdują się zabytki o wysokich walorach artystycznych i mające historyczne znaczenie. Do unikatowych obiektów na terenie Gminy Pogorzela należy m.in.

- wiatrak pałtrak obrotowy młyn motorowy w Gumienicach (1109/A) z 1873 r.,
- zespół pałacowy z 1860 r. w Kromolicach (620/1148) wraz z parkiem,
- dom robotników folwarcznych w Kromolicach (492/1063/A) powstały w ok. 1860 r.,
- spichlerz folwarczny w Kromolicach (491/1062/A) powstały ok. 1850 r.,
- założenie urbanistyczne i zespół budowlany w Pogorzeli (1475/A) z pocz. XV w., kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła w Pogorzeli (722/Wklp/A), powstały w latach 1778-1781, wraz z zabytkowym cmentarzem, plebanią i ogrodem,
- kościół ewangelicki w Pogorzeli (1473/A) z 1861 r., obecnie nieużytkowany wraz z zabytkową pastorówką,
- zespół pałacowy z XVIII/XIX w. w Pogorzeli (663/1673) wraz parkiem.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na sytuację gospodarczą Gminy składa się wiele aspektów. Są to między innymi sytuacja finansowa gminy jako jednostki samorządu terytorialnego, w tym jej możliwości inwestycyjne, poziom przedsiębiorczości na terenie gminy, a także kwestie infrastrukturalne – stopień rozwoju i jakość urządzeń sieciowych i obiektów kubaturowych oraz dostęp mieszkańców do tej infrastruktury.

O poziomie przedsiębiorczości na terenie danej jednostki stanowi między innymi liczba przedsiębiorstw działających na jej terenie. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Pogorzela w roku 2021 stanowiły 5,35% (448 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie gostyńskim. Liczby te corocznie wzrastają. W 2017 roku na terenie Gminy działało 405 przedsiębiorstw i do 2021 roku liczba ta wzrosła o 43 (448 przedsiębiorstw). Ponadto obserwacja liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy pokazuje trend zwiększającej się liczby nowych przedsiębiorstw przy jednoczesnym spadku liczby wyrejestrowywanych firm. W 2021 roku nowozarejestrowanych firm było 35, a wyrejestrowanych 14.

Wśród podmiotów działających na terenie Gminy Pogorzela najczęściej zostało zakwalifikowanych do sekcji F zgodnie z podziałem PKD – są to firmy z branży budownictwa (ok. 22% udziału wśród wszystkich podmiotów) oraz z sekcji G – branża handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (w tym motocykli) (ok. 22% udziału wśród wszystkich podmiotów). Duży udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw miała pozostała działalność usługowa (ok. 10%).

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku w rolnictwie zatrudnionych było 846 osób co stanowiło ok. 17% wszystkich mieszkańców Gminy.

O sytuacji na rynku pracy świadczy m.in. udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, gdzie od 2017 roku do 2019 roku zauważalny był trend malejący: z poziomu 4,2% w roku 2017, do poziomu 3,3% w roku 2019. Jednak od roku 2019 liczba osób pozostających bez zatrudnienia zaczęła ponownie rosnąć do poziomu 4,8% w roku 2020. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w 2021 roku minimalnie się zmniejszył do poziomu 4,4%. Udział ten w 2021 roku kształtował się na wyższym poziomie w porównaniu do województwa (2,4%) oraz na wyższym poziomie w porównaniu do powiatu (3,7%).

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie gostyńskim wynosiło 5 174,68 zł, co odpowiada 86,2% przeciętne miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Rozwój gospodarczy wiąże się także z jakością i dostępnością infrastruktury gminnej: kubaturowej i sieciowej. Wpisuje się w nią dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej. Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji w Strzelcach Wielkich. Oprócz Gminy Pogorzela do Związku należą także Gminy Krobia, Kobylin i Pępowo. Mieszkańcy, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Na terenie Gminy została wyznaczona na podstawie uchwały Nr XX/153/2020 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 17 grudnia 2020 r. aglomeracja Pogorzela. W skład aglomeracji Pogorzela weszły następujące miejscowości: miasto Pogorzela, Głuchów, Elźbietków, Bielawy Pogorzelskie. Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji (RLM) dla aglomeracji Pogorzela wynosi 2 441 RLM. Stopień skanalizowania aglomeracji wynosi 100%, natomiast w odniesieniu do całej gminy: 50,1% mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej.

W mieście Pogorzela przy ul. Wiosny Ludów działa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków dla aglomeracji o średniej dobowej wydajności $Q_{\text{śrd}} = 638 \text{ m}^3/\text{d}$. Szacuje się, że będzie ona wystarczająca zarówno przy aktualnym poziomie liczby mieszkańców, jak i w przypadku zwiększenia się tej liczby.

W 2021 roku do sieci wodociągowej dostęp miało 96,5% mieszkańców Gminy, a woda doprowadzana była z dwóch stacji wodociągowych w Małgowie i we Wziachowie, jednakże część mieszkańców Gminy ma dostarczaną wodę z ujęć w Łagiewnikach, gm. Kobylin i z Siedlca, gm. Pępowo. Dostęp do sieci gazowej miało zaledwie 41% mieszkańców, mimo 98% gazyfikacji Gminy.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Pogorzela jest Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego. Wszystkie odpady komunalne wywożone są do miejscowości Trzebania, gdzie zlokalizowany jest Zakład Zagospodarowania Odpadów

Pod względem liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wartość ta co roku się zmniejszała. W 2021 roku objętych odbiorem odpadów było 4 211 osób. W 2021 roku udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów wyniósł 25% i wzrósł od 2017 roku o 15 pp. Przypadająca ilość zebranych odpadów na mieszkańca co roku się zmniejszała i w 2021 roku wyniosła 0,23 Mg.

Na terenie Gminy Pogorzela przy ulicy Gostyńskiej 14a funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Na terenie Gminy planuje się rozwój energetyki wiatrowej. W tym celu uchwalone zostały dwa dokumenty:

- Uchwała nr XXXV/216/10 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 25 lutego 2010 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Farma Wiatrowa Pogorzela,
- Uchwała nr XXXVIII/231/10 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 27 maja 2010 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pn. Farma Wiatrowa Pogorzela II.

W roku 2021 rozpoczęły się 3 inwestycje wykonania elektrowni wiatrowych, które zakończyły się w 2023 roku. Inwestorem jest firma DOMREL .

Gmina podejmuje również działania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, których realizacja ma podnieść efektywność energetyczną budynków i tym samym obniżyć koszty ich ocieplania i zużycia energii oraz zmniejszyć emisję zanieczyszczeń powietrza, dzięki wymianie części źródeł ogrzewania na bardziej ekologiczne. W Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pogorzela na lata 2021-2030 zostało wyznaczone zadanie tj.: „Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Pogorzeli”, które obejmować będzie ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropodachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, zmianę źródła ciepła z węglowego na kotłownię gazową, wymianę wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania (rury i grzejniki wraz z montażem zaworów termostatycznych), zastosowanie instalacji fotowoltaicznej o mocy 15 kWp, wymianę lamp na energooszczędne ledowe”.

W latach 2017-2021 dochody Gminy Pogorzela ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 23,4 mln zł w 2017 roku do 30,8 mln zł w 2021 roku. W przeliczeniu na mieszkańca dochody Gminy kształtowały się na poziomie wyższym od średniej dla powiatu i niższym od średniej dla województwa. W 2021 roku dochody na mieszkańca w Gminie osiągnęły poziom 6 300,01 zł, w powiecie gostyńskim 6 024,37, a w województwie wielkopolskim 6 918,71 zł.

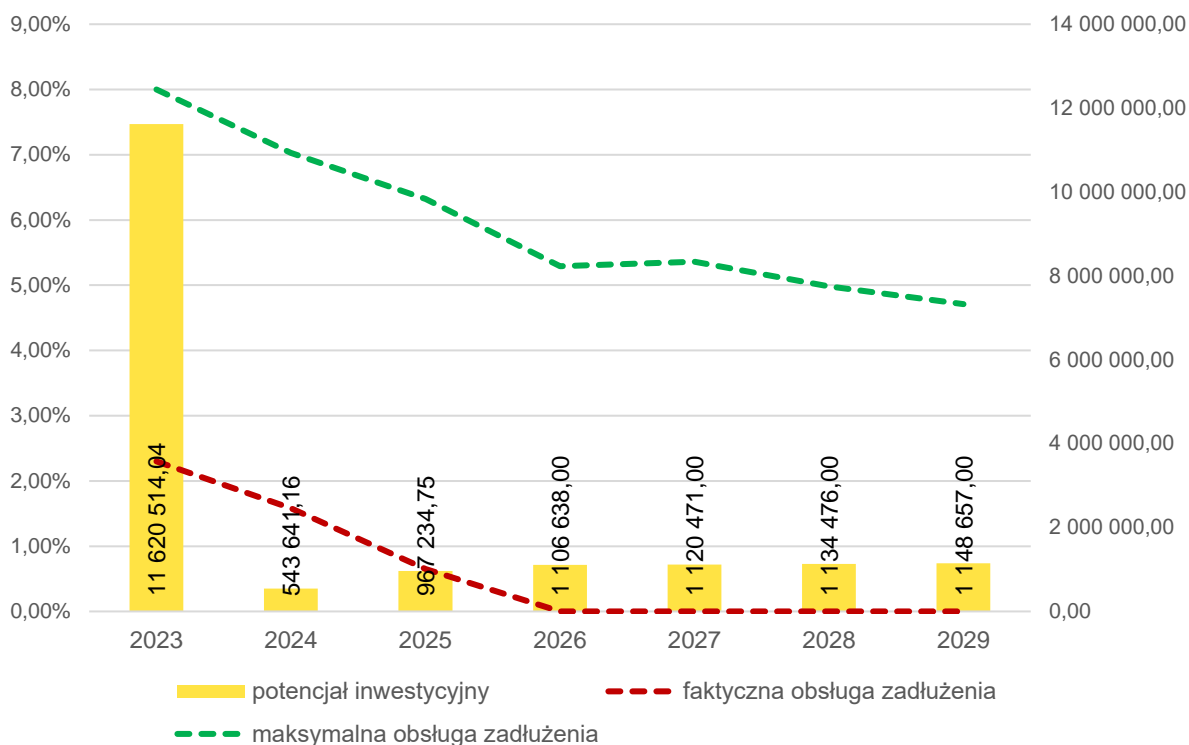
W 2021 roku ponad 92% wszystkich dochodów stanowiły dochody bieżące, wśród których największy udział stanowiła subwencja ogólna (36,9% dochodów bieżących). Wysoki udział posiadały dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące (34,13%). Istotnym źródłem dochodu są dochody z udziału PIT, które w 2021 roku stanowiły 12,70% dochodów bieżących Gminy. Wśród dochodów bieżących najmniejszy udział stanowiły dochody z udziału w CIT, które stanowiły zaledwie 0,42% dochodu bieżącego Gminy.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 20,06 mln zł i do 2021 roku wzrosły o ponad 5,1 mln zł. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Pogorzela w latach 2017-2021 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) wahał się między 1,07 mln zł w 2017 roku, a 1,3 mln zł w 2021 roku.

W przypadku wydatków, największy ich udział przypadają w działach: oświata i wychowanie (średnio 38% w latach 2017-2021), rodzina (24%), administracja publiczna (11%), pomoc społeczna (7%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6%), transport i łączność (5%) oraz rolnictwo i łowiectwo (4%).

Analizując kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia w kolejnych latach, stwierdza się możliwość obsługi dodatkowych zobowiązań. Ponadto na wykresie poniżej przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2029. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 17,64 mln zł, z czego 11,62 mln będzie wydatkowane w 2023 roku i były to dotacje z Rządowego Funduszu Polski Ład.

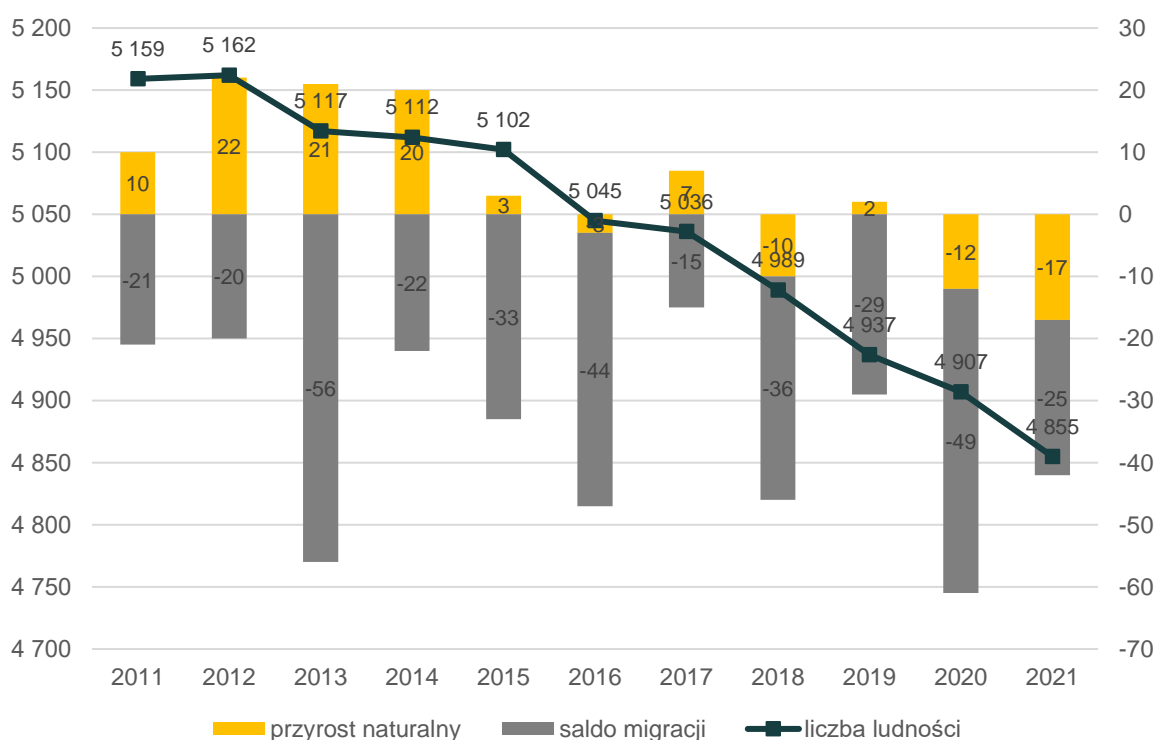
Ryc. 2. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pogorzela na lata 2023-2029

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXXVI/249/2022 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 20 października 2022 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pogorzela na lata 2022-2029.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Gmina Pogorzela w roku 2021 liczyła 4 855 mieszkańców, co stanowiło 6% społeczności powiatu gostyńskiego. Analizując zmiany liczby ludności w latach 2011-2021 zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa. Wynika z tego, że Gmina Pogorzela się wyludnia i jest to sytuacja charakterystyczna w tym regionie (dynamika zmiany liczby ludności wynosi poniżej 100%, co oznacza zmniejszającą się liczbę ludności). Największy wpływ na zmniejszającą się liczbę mieszkańców Gminy Pogorzela ma ujemne saldo migracji.

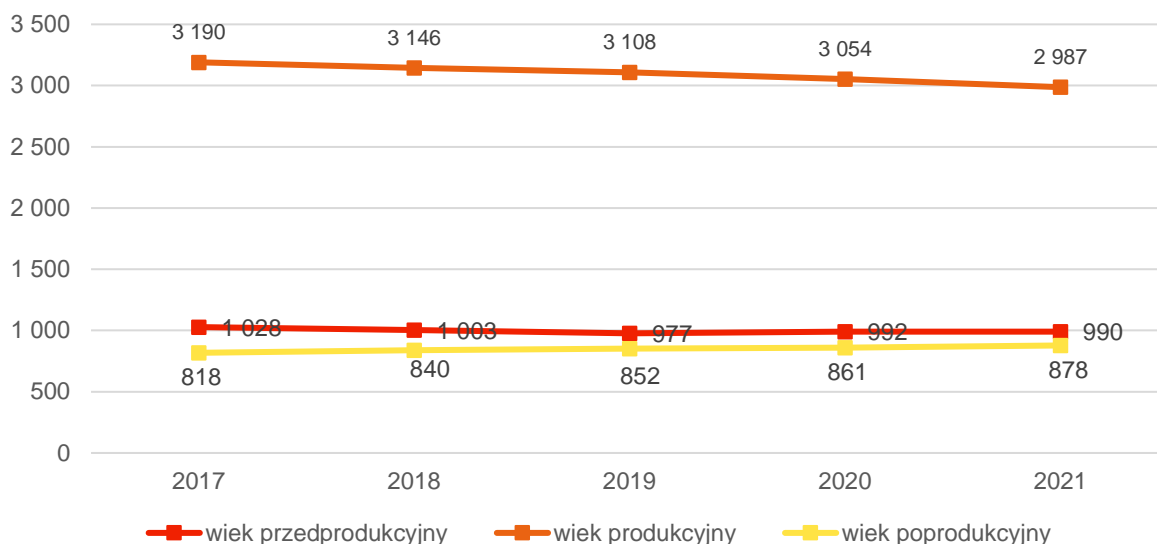

Ryc. 3. Zmiany liczby ludności w Gminie Pogorzela w latach 2011-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotną informacją w zakresie struktury demograficznej jest liczba osób w wieku kreatywnym (25-34 lata) w stosunku do ludności ogółem. Osoby w wieku kreatywnym to te, które mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego Gminy. Udział osób w tym wieku w ogólnej liczbie ludności spada, zarówno w Gminie, jak i powiecie gostyńskim. W Gminie Pogorzela w 2017 roku udział ten wynosił 19,94, a w 2021 roku 16,11, w powiecie gostyńskim udział ten odpowiednio wyniósł 16,32 i 14,52. Pozytywną informacją jest jednak mniejsza dynamika występująca w Gminie Pogorzela – spadek udziału najbardziej pożądanej grupy wiekowej zachodzi wolniej niż terytorialnego skali całego powiatu. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2017-2021 w Gminie była na poziomie 95%, a w powiecie 89%. Należy jednak zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, zakładających rodziny i osiedlających się: kupujących mieszkania, budujących domy, aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Zwiększa się natomiast udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców, przy niewielkim wzroście liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i spadku osób w wieku produkcyjnym. Widoczny jest więc trend społeczny związany ze starzeniem się społeczeństwa, charakterystyczny dla całego regionu. Należy mieć na uwadze, iż zwiększać się będzie zapotrzebowanie na usługi skierowane do seniorów i dostosowanie oferty społecznej i infrastrukturalnej do ich potrzeb.

Ryc. 4. Struktura ludności w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z najważniejszych aspektów mających wpływ na jakość życia w Gminie jest poziom usług społecznych, w tym zapewnienie odpowiedniej opieki dla najmłodszych oraz zagwarantowanie dobrego startu w przyszłość dla młodzieży. Niestety obecnie na terenie Gminy Pogorzela nie funkcjonuje ani jeden żłobek.

Na terenie Gminy Pogorzela funkcjonuje Przedszkole Samorządowe Raj Psotników w Pogorzeli. W 2021 roku w przedszkolu funkcjonowało 8 grup, do których uczęszczało 165 dzieci. Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Gminie w latach 2017-2021 utrzymywał się na podobnym poziomie (78%-83%). W 2021 roku wyniósł 76%.

System oświatowy w Gminie opiera się na działalności Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli oraz na działalności Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli, którego organem prowadzącym jest Gmina. Do szkoły podstawowej w 2021 roku uczęszczało 445 uczniów w 23 oddziałach, z kolei do zespołu szkół uczęszczało 317 uczniów w 16 oddziałach.

O poziomie i jakości nauczania na terenie danej jednostki świadczą między innymi uzyskiwane przez uczniów wyniki egzaminów państwowych. W roku szkolnym 2020/2021 poziom kształcenia ósmoklasistów ze wszystkich przedmiotów jest niższy niż średnia wyznaczona dla powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego.

Analizując wyniki klas maturalnych Liceum Ogólnokształcącego w Pogorzeli z egzaminu maturalnego na zakończenie szkoły w roku szkolnym 2020/2021 wskazać można, że poziom kształcenia ze wszystkich przedmiotów w Gminie jest niższy niż średnia wyznaczona dla województwa wielkopolskiego i dla powiatu gostyńskiego.

Corocznie wzrastają wydatki w dziale oświata i wychowanie. Wzrasta również subwencja oświatowa, jednak w sposób niewystarczający, co powoduje zwiększającą się różnicę między subwencją oświatową a wydatkami w tym dziale. Stopień pokrycia wydatków w dziale oświata i wychowanie subwencją oświatową corocznie zmniejsza się, z poziomu 79% w 2017 roku do 66% w 2021 roku.

Zadania z zakresu upowszechniania kultury na terenie Gminy zapewnia Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, ogólnodostępna placówka zajmująca się animowaniem i promowaniem kultury, wspieraniem lokalnych artystów oraz organizowaniem imprez środowiskowych. W MGOK-u prowadzone są zajęcia z tańca, śpiewu, plastyki i fotografii, zajęcia instrumentalne oraz zajęcia wokalne. Dla najmłodszych mieszkańców Gminy przeznaczone są programy edukacyjne przygotowujące dzieci do aktywnego życia kulturalnego. W ramach działa MGOK-u działają grupy i sekcje tj.: Grupa Jawor, Zespół Głuchowanie, Zespół muzyczny RhO,

Projekt Jerry Kapela, Sekcja modelarska - Klub Modelarstwa Lotniczego i Kosmicznego oraz Sekcja kulturystyczna.

Działalność kulturalną w Gminie prowadzi również Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Pogorzela, która stanowi ważny element wspierania kultury i edukacji, propaguje książkę i czytelnictwo. Biblioteka posiada również liczne zbiory audiowizualne, umożliwia korzystanie z komputerów, Internetu, a także jest organizatorem corocznych obchodów Dni Książki, wystaw książek i prac plastycznych oraz spotkań literackich.

Na terenie Gminy cyklicznie organizowanych jest kilka imprez, wśród których wyróżniają się: Dni Pogorzeli, Dożynki Gminne, Majowy Piknik z Kulturą, Pogorzelskie Smaki, Święto Sera Smażonego oraz Pogo Stacja.

W niemal wszystkich wsiach Gminy funkcjonują świetlice wiejskie. Wyjątek stanowi Paradów, którego mieszkańcy mają dostęp do świetlicy wiejskiej we Wziąchowie.

Z kolei bazę sportową Gminy stanowi: Kompleks sportowy „Moje Boisko ORLIK 2012”; boiska do gry w piłkę nożną i w siatkówkę w miejscowościach: Pogorzela, Bułaków, Elżbietków, Głuchów, Gumienice, Kaczagórka, Łukaszew; siłownia w Parku Miejskim w Pogorzeli, Głuchowie i Kromolicach; place zabaw oraz Strzelnica Kurkowego Bractwa Strzeleckiego.

Działalność kulturalną i sportową prowadzą także funkcjonujące na terenie Gminy stowarzyszenia i inne organizacje pozarządowe. Organizacje te działają w różnych dziedzinach, umożliwiając ich członkom rozwój swoich pasji, integrację oraz wsparcie.

Gmina należy także do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Wielkopolska z Wyobraźnią”. Stowarzyszenie opiera swoją działalność na Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią” na lata 2016-2023, która została wybrana do finansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w ramach którego realizowała projekty pn. „Integracja lokalnej społeczności”, „Kultywowanie lokalnego dziedzictwa”, „Stworzenie warunków lepszego wykorzystania dziedzictwa kulturowego obszaru i wymiany doświadczeń”.

Nad bezpieczeństwem w Gminie czuwa straż pożarna. Na terenie Gminy Pogorzela funkcjonuje dziewięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, do których należą: OSP Pogorzela, OSP Kromolice, OSP Elżbietków, OSP Bułaków, OSP Głuchów, OSP Gumienice, OSP Wziąchów, OSP Kaczagórka i OSP Małgów. Jednostka działająca w Pogorzeli jest ujęta w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Na terenie Gminy nie ma Komisariatu Policji. Najbliższy Posterunek Policji znajduje się w miejscowości Borek Wielkopolski. Obszar Gminy należy do rejonu nr 12, który obsługuje dwóch dzielnicowych: jeden z nich nadzoruje miasto Pogorzela, a drugi sołectwa.

Opieka zdrowotna w Gminie Pogorzela zapewniona jest przez 3 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Mieszkańcy Gminy z opieki szpitalnej korzystają w SPZOZ w Gostyniu, ul. plac Karola Marcinkowskiego 8/9. SPZOZ oddalony jest od siedziby Gminy Pogorzela o ok. 20 km (ok. 25 min jazdy samochodem). W Gminie znajdują się dwie apteki.

Podmiotem wykonującym zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Pogorzela corocznie się zmniejsza. W 2017 r. było to 207 rodzin i 625 osób, natomiast w 2021 r. – 77 rodzin i 212 osób.

W Gminie Pogorzela najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2021 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa.

Z uwagi na starzenie się społeczeństwa Gminy, niezbędne jest także wsparcie osób starszych na terenie Gminy Pogorzela. Służy temu m.in. Klub Seniora, obejmujący opieką i zadaniami swoich podopiecznych

z terenu Gminy, który oferuje zajęcia rehabilitacyjno-usprawniające, DKF, zajęcia z kardiologiem i geriatrą oraz zajęcia komputerowe. Realizowano też projekt dotyczący poprawy dostępu do usług opiekuńczych i asystenckich pod nazwą „Aktywny Klub Seniora”. Ponadto poza Gminą seniorzy mogą korzystać z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy w Gostyniu.

Osoby o niskich dochodach mogą ubiegać się o zapewnienie im lokalu w postaci mieszkania komunalnego. W 2021 roku Gmina Pogorzela dysponowała 55 mieszkaniami komunalnymi. Czas oczekiwania na mieszkanie komunalne średnio wynosi 2 lata.

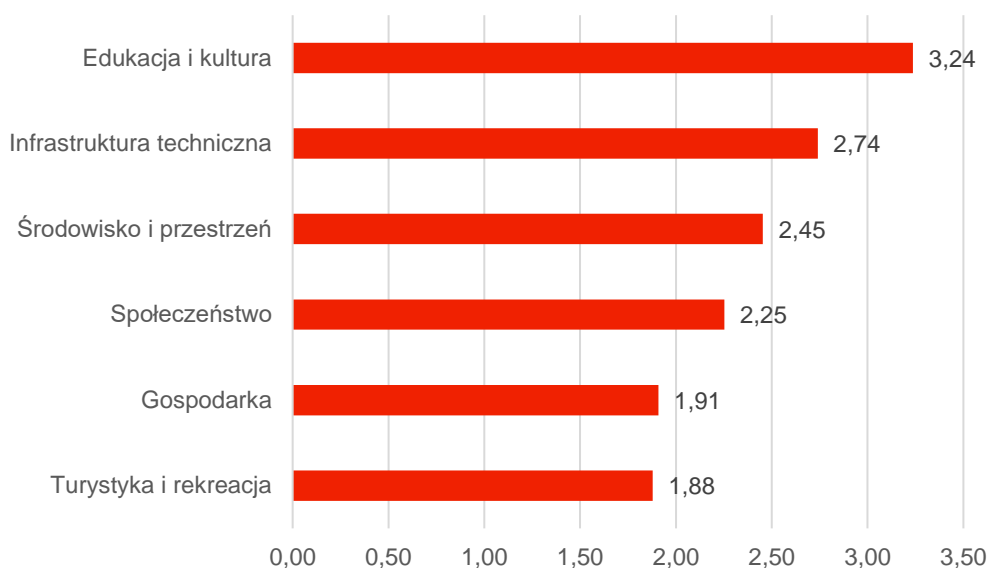
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Pogorzela przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzono od 24 października do 30 listopada 2022 roku.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 167 ankiet. Większą część respondentów stanowiły kobiety (71,3%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej było osób w przedziale 26-35 lat (32,3%), a 74,9% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

Pierwsza część ankiety dotyczyła oceny działań, które składają się na ogólne funkcjonowanie poszczególnych obszarów będących przedmiotem zadań własnych Gminy. Mając do dyspozycji pięciostopniową skalę, gdzie 1 oznaczało „źle”, a 5 „bardzo dobrze”, mieszkańcy Gminy Pogorzela najlepiej ocenili obszar edukacji i kultury, dla którego średnia ocen wyniosła 3,24. Najgorzej oceniona została turystyka i rekreacja, która uzyskała średni wynik 1,88. Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 1,91 do 2,74. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,41 (nieco poniżej średniej).

Ryc. 5. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane przez ankietowanych elementy w poszczególnych obszarach. Najniżej ocenionym ze wszystkich obszarów została jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy (1,25). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie połączeń komunikacyjnych z innymi gminami i miastami, dostępności do żłobków i jakości opieki żłobkowej, działań promocyjnych, mających na celu pozyskanie potencjalnych turystów, funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie Gminy.

Tab. 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej ocenione:	Najniższej ocenione:
Spółeczeństwo	Dostęp do podstawowej opieki medycznej (3,35)	Dostęp do żłobków/klubów malucha (1,32)
Gospodarka	Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie (2,85)	Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami (1,26)
Środowisko i przestrzeń	System odbioru odpadów na terenie gminy (3,39)	Świadomość ekologiczną mieszkańców (2,21)
Infrastruktura techniczna	Dostęp do Internetu w mieście (3,44)	Stan dróg w gminie (1,79)
Turystyka i rekreacja	Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie (2,29)	Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (1,33)
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,16)	Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie (2,19)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników z ankiet

Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobył dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,16), a także jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy, jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne), dostęp do edukacji przedszkolnej oraz jakość edukacji przedszkolnej w gminie. Wszystkie te odpowiedzi otrzymały średnią ocenę między 3,52, a 3,94.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa infrastruktury drogowej (71% odpowiedzi), następnie rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (61% odpowiedzi), stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (39%), rozwój oferty kultury (34%) oraz poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego (31%).

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na czystość środowiska, Park Miejski, Rynek w Pogorzeli. Mieszkańcy są dumni ze swojego produktu lokalnego: sera smażonego.

Ryc. 6. Główne priorytety rozwoju Gminy Pogorzela według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. *strengths*)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma Miasto;
- **W (ang. *weaknesses*)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma Miasto;
- **O (ang. *opportunities*)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Miasta;
- **T (ang. *threats*)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Miasta.

Informacje te pochodziły z:

- 1) **wniosków** zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Pogorzela,
- 2) **danych liczbowych, opisowych i przestrzennych** pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Pogorzeli, a także ze źródeł zewnętrznych,
- 3) **wyników badań** ankietowych przeprowadzonych od 24 października do 30 listopada 2022 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Pogorzela przedstawia poniższe zestawienie:

MOCNE STRONY

- wysokiej jakości gleby warunkujące rozwój rolnictwa,
- wysoki poziom zwodociągowania gminy
- rozwijająca się infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej (elektrownie wiatrowe),
- rosnąca liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON prowadzących działalność na terenie Gminy oferujących zróżnicowane miejsca pracy dla mieszkańców oraz spadająca liczba podmiotów wyrejestrowanych,
- funkcjonowanie Miejsko-Gminny Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej na terenie Gminy, które organizują wydarzenia kulturalne i zajęcia dla dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów,
- funkcjonowanie licznych jednostek OSP zwiększające poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz podnoszących kwalifikacje młodych osób i uczących ich odpowiedzialności za współmieszkańców,
- prężne działania podmiotów tzw. trzeciego sektora, w tym Klubu Seniora, które zmniejszają poczucie wykluczenia i pozytywnie wpływają na integrację społeczną,
- **członkostwo gminy w wielu stowarzyszeniach i związkach międzygminnych stymulujących rozwój gospodarczy ich członków (m.in. LGD „Wielkopolska z Wyobraźnią”);**
- funkcjonowanie świetlic wiejskich na terenie Gminy, które pełnią funkcję kulturalno-rekreacyjną,
- działalność na terenie Gminy 3 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej zapewniających dostęp do usług z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej,
- zmniejszająca się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej,

SŁABE STRONY

- niewielki stopień pokrycia obszaru Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (19%) skutkujący realizacją polityki przestrzennej na podstawie decyzji o warunkach zabudowy oraz stwarzający zagrożenia dla ład przestrzennego,
- odległość w stosunku do innych większych ośrodków oraz długi czas dojazdu utrudniający traktowanie tych miejsc jako potencjalnego miejsca pracy / nauki i zaspokajania innych potrzeb,
- oddalenie Gminy od tras szybkiego ruchu,
- transport zbiorowy niedostosowany do potrzeb mieszkańców, niedający możliwości dojazdu do pracy lub podstawowych usług w siedzibie Gminy i większych pobliskich miejscowościach,
- niewielka liczba połączeń do sieci gazowej przy wysokim stopniu zgazyfikowania Gminy,
- niski poziom skanalizowania Gminy, skutkujący zagrożeniami zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb oraz obniżający jakość życia na obszarze gminy,
- niski dochód ogółem na 1 mieszkańca Gminie w porównaniu do średniej województwa wielkopolskiego,
- malejący udział dochodów własnych w dochodach ogółem Gminy, przez co zmniejsza się samodzielność Gminy w kształtowaniu własnych dochodów,
- wysoki udział bezrobotnych w Gminie (wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 roku w Gminie wynosił 4,4) na tle powiatu (3,7) i województwa (2,4),
- utrzymujący się ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego, konsekwencją czego jest wyludnienie się Gminy,
- postępujący wzrost senioralnego obciążenia demograficznego skutkujący koniecznością dostosowania usług społecznych dla seniorów,
- zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową; rosnące

koszty utrzymania oświaty mimo wysokich wyników nauczania,

- niskie wyniki z egzaminów w szkołach podstawowych na terenie Gminy – niższe od średniej dla szkół w powiecie i w województwie w ostatnich latach.

SZANSE

- zwiększająca się świadomość ekologiczna mieszkańców oraz i postawy przyjazne środowisku i rozwój alternatywnych źródeł energii wspierane ogólnopolskimi, w tym rządowymi, programami wsparcia działań proekologicznych;
- pozytywne trendy społeczne w zakresie zwiększania się świadomości środowiskowej, głównie wśród najmłodszych grup społecznych;
- stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej;
- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (m.in. program „Czyste powietrze”) i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne; dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji;
- dalsza współpraca w ramach LGD oraz stowarzyszeń międzygminnych (rozwój gospodarczy, aktywizacja mieszkańców, promocja Gminy),

ZAGROŻENIA

- postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodzią, co silnie oddziałuje na branżę rolniczą;
- wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą regionu (np. epidemia, konflikty zbrojne);
- dalszy wzrost liczby bezrobotnych oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju;
- zmiany systemu prawnego dotyczącego funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce;
- zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi m.in. w związku z rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz kosztów pracowniczych;
- ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową powiatową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY POGORZELA

Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano i dokonano analizy strategicznej aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony i szanse rozwojowe, jak i obszary problemowe: słabości i zagrożenia dla rozwoju jednostki. W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych.

Z kolei **wizja** to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Gminę Pogorzela w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Uwzględniając przyjęte założenia misja Gminy Pogorzela brzmi:

Misją Gminy Pogorzela jest stworzenie bezpiecznego, przyjaznego i dobrego miejsca do życia przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Z kolei wizja brzmi:

W 2030 roku Gmina Pogorzela jest miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do zamieszkania, pracy i odpoczynku. Jest Gminą z nowoczesną infrastrukturą, wysokim poziomem przedsiębiorczości oraz ponadprzeciętnie rozwiniętym rolnictwem zapewniającymi wysoki poziom życia Mieszkańców.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Pogorzela, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Miasta opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

CEL I:	WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI
CEL II:	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY
CEL III:	KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE:		
CEL I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI	CEL II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY	CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY
CELE OPERACYJNE:		
1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej	2.1. Dobre warunki do rozwoju przedsiębiorczości	3.1. Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi
1.2. Ład przestrzenny Gminy	2.2. Wsparcie sektora rolniczego	3.2. Wysoka jakość i dostępność podstawowych usług społecznych i zdrowotnych
1.3. Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego		
1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy		

Cele strategiczne Gminy Pogorzela odwzorowują obszary rozwojowe w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają.

Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego.

Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego.

Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIŃĘTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI

- 1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej
- 1.2. Ochrona ładu przestrzennego Gminy
- 1.3. Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego
- 1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej i bezpiecznej przestrzeni do życia, pracy, nauki i wypoczynku. Wysoko rozwinięta infrastruktura techniczna wpływa na poprawę atrakcyjności danego obszaru oraz poprawia jakość życia mieszkańców. W rozwój infrastruktury technicznej wpisuje się przede wszystkim rozbudowę i modernizację dróg (wraz z infrastrukturą towarzyszącą: oświetleniem, chodnikami, ścieżkami rowerowymi, bezpiecznymi przejściami dla pieszych, parkingami), co ma wpływ na zwiększenie dostępności przestrzennej i ułatwia przemieszczanie się oraz podnosi poziom bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego. Oprócz sieci drogowej, na jakość życia mieszkańców wpływa także infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa, jakość obiektów oświatowych i sportowych, infrastruktura rekreacyjna, w tym ta najbliższa – na wioskach

Zrównoważony rozwój Gminy musi być spójny z przemyślanym i systematycznym rozwojem przestrzennym. Powinien on wynikać z potrzeb mieszkańców i możliwości samorządu, przy uwzględnieniu dokumentów planistycznych wyższego rzędu. Pierwszym krokiem do osiągnięcia takiego rezultatu jest zapewnienie prawnych uregulowań gospodarowania zasobami przestrzeni, dlatego też tak ważne jest posiadanie aktualnych dokumentów planistycznych. Dlatego też punktem wyjścia dla realizacji wszystkich działań powinna być aktualizacja dokumentów planistycznych, a także zwiększenie pokrycia obszaru gminy planami miejscowymi.

Zmiany klimatu i wynikające z nich skutki zmuszają podmioty publiczne do podejmowania działań na rzecz powstrzymania dalszego zanieczyszczania środowiska i ograniczenia skutków zmian klimatycznych. Konieczne jest również przystosowanie się do zmian, które już nastąpiły w wyniku oddziaływania człowieka na środowisko. Zadania te są bardzo trudne, niemniej – bardzo ważne. Gminna polityka ochrony środowiska zakłada działania zmierzające do poprawy jakości powietrza (np. wymiana źródeł ciepła na proekologiczne, termomodernizacja budynków), wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleby (budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, rozwój sieci kanalizacyjnej, rozwój nowoczesnego rolnictwa). Należy tutaj pamiętać również o rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz prowadzeniu racjonalnej gospodarki wodnej. Działania te będą możliwe tylko przy odpowiednim nastawieniu społeczeństwa i jego świadomości, iż kroki podejmowane przez każdego z nas mają wpływ na jakość naszego życia, np. na stan powietrza, którym oddychamy. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań edukacyjnych zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców oraz zmiany ich nawyków w codziennym życiu (np. prawidłowa segregacja odpadów komunalnych).

Na stan przestrzeni gminnej silnie oddziałuje także stan lokalnego środowiska naturalnego. Dlatego jednym z głównych celów będzie jego ochrona, skutkująca poprawą warunków życia mieszkańców. Osiągnięty zostanie on m.in. dzięki wsparciu wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła, budowę infrastruktury OZE oraz edukację ekologiczną mieszkańców Gminy. Należy mieć na uwadze, aby wszelkie działania realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy. Konieczny jest rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz uwzględnienie rozwiązań minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniających odpływ odprowadzanych wód i przywracające w możliwym zakresie naturalny, gruntowy charakter ich odpływu. Efekt taki można osiągnąć poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki lub powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych, unikanie „betonowania” przestrzeni, sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników, zakładanie terenów zielonych, zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach, zakładanie oczek wodnych lub ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką. Działania te mają przyczynić

się do zwiększania odporności Gminy na zagrożenia związane ze zmianami klimatu takimi jak susza, podtopienia czy powodzie „błyskawiczne”.

Bezpieczeństwo mieszkańców oraz odwiedzających Gminę Pogorzela jest dla władz istotne, stąd zostaną wdrożone czynności takie jak modernizacja bazy i sprzętu Ochotniczych Straży Pożarnych dbających o bezpieczeństwo publiczne, rozbudowa i modernizacja monitoringu gminnego czy współpraca z Komendą Powiatową Policji.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIŃEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie), w szczególności w miejscowościach: Elżbietków, Bielawy Pogorzelskie, • Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, • Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, wraz z kanalizacją deszczową, w szczególności w miejscowości Wziachów, • Modernizacja istniejących i budowa nowych stacji uzdatniania wody, zgodnie z zapotrzebowaniem; • Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w miejscach gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej, • Współpraca z operatorami i wypracowanie rozwiązań ułatwiających rozwój wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana sieć drogowa na terenie gminy (drogi gminne, powiatowe), • poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie gminy, • zwiększenie popularności przemieszczania się rowerem dzięki rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych, • poprawa bezpieczeństwa drogowego dzięki wysokiej jakości infrastruktury wodnokanalizacyjnej, • polepszenie jakości środowiska wodnego dzięki zmniejszeniu niekontrolowanego odpływu ścieków, • wysoka jakość dostępu do Internetu na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • długość zmodernizowanych dróg gminnych (km), • długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km), • długość wybudowanych chodników (km); • długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km), • liczba zmodernizowanych/wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.), • liczba przydomowych oczyszczalni ścieków powstałych przy wsparciu Gminy (szt.), • długość wybudowanej sieci światłowodowej (km), • długość wybudowanej sieci szerokopasmowej (km), • średnia prędkość łącza (Gb/s),
<p>1.2. Ochrona ładu przestrzennego Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie nowych dokumentów planistycznych uwzględniających potrzeby rozwojowe Gminy, • Ograniczenie niekontrolowanej i rozproszonej zabudowy poprzez opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, • Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego, • ochrona krajobrazu i poprawa estetyki Gminy, • zwiększenie funkcjonalności przestrzeni, • poprawa atrakcyjności przestrzeni, 	<ul style="list-style-type: none"> • udział powierzchni Gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%), • udział zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w ogólnej liczbie planów (%),

		<ul style="list-style-type: none"> ochrona planistyczna najlepszych jakościowo gleb, 	
1.3. Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> Podniesienie poziomu ochrony powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej, zgodnie z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pogorzela, Budowa infrastruktury OZE na terenie Gminy (m.in. panele fotowoltaiczne, solarne, siłownie wiatrowe); zastosowanie rozwiązań energetyki odnawialnej na gminnych budynkach użyteczności publicznej, Wsparcie (finansowe, doradcze) dla mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy, Wsparcie wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest, Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy skierowana i dostosowana do różnych grup społecznych (dorosłych, seniorów, młodzieży, rolników), 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie atrakcyjności Gminy dla nowych mieszkańców i przedsiębiorców, zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postępowania z odpadami, podniesienie wymaganych poziomów recyklingu, optymalizacja kosztów systemu gospodarki odpadami, zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.), liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (szt.), liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia w zakresie inicjatyw proekologicznych (os.), liczba usuniętych wysokoemisyjnych źródeł ciepła (szt.), ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy (Mg), liczba przeprowadzonych kampanii społecznych w zakresie edukacji ekologicznej (szt.),
1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa i modernizacja monitoringu gminnego, w szczególności w miejscowości Pogorzela, Modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), Zacieśnianie współpracy z policją oraz dążenie do zwiększenia częstotliwości patroli w miejscach szczególnie niebezpiecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na terenie Gminy i poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> liczba nowych punktów monitoringu gminnego (szt.), kwota wsparcia udzielonego OSP (zł), liczba patroli policji w miesiącu (szt.)

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

- 2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- 2.2. Wsparcie sektora rolniczego

Istotnym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców Gminy jest gospodarka. Dotyczy to zarówno stanu finansów samorządowych, który decyduje o możliwościach inwestycyjnych jednostki oraz poziomie świadczonych usług społecznych, ale także przedsiębiorczości i rynku pracy. Dlatego samorząd Gminy Pogorzela dążyć będzie do podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, m.in. poprzez tworzenie dobrych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Ma to pozwolić na przyciągnięcie nowych przedsiębiorców i inwestorów, ale także przysłużyć się już funkcjonującym firmom.

Gmina Pogorzela ma rolniczy charakter, dlatego też przewiduje się dalszy rozwój rolnictwa, w tym również działania w zakresie promowania nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz wspieranie okołorolniczych działalności gospodarczych. Zmiany w rolnictwie pozwolą na zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł pochodzenia rolniczego, co wpłynie na poprawę czystości wód czy gleb. Rozwój ekologicznego rolnictwa będzie również odpowiedzią na ogólnoswiatowy trend przechodzenia na żywność ekologiczną.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięci

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. wprowadzenie zwolnień podatkowych, • Wspieranie lokalnych przedsiębiorców w adaptacji do zmian społeczno-gospodarczych i środowiskowych oraz z przewyższeniu kryzysu gospodarczego, • Wspólna promocja oferty inwestycyjnej we współpracy samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, • Współpraca międzysektorowa pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami z uwzględnieniem NGO (np. szkolenia, stworzenie platformy wymiany informacji, budowa sieci partnerskiej wśród sektorów), • Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, m.in. poprzez pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, • zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na terenie Gminy, • zwiększenie liczby nowych przedsięwzięć (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie Gminy, • zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy, • aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych), • nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem Gminy, NGO i przedsiębiorcami, • zmniejszenie bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • liczba spotkań/ wydarzeń organizowanych w partnerstwie Gminy, przedsiębiorców, NGO (szt.), • powierzchnia nowych terenów pozyskanych na cele inwestycyjne (ha), • liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.), • udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)
<p>2.2. Wsparcie sektora rolniczego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie upraw ekologicznych, • Wsparcie lokalnych producentów rolnych, • Poprawa efektywności ekonomicznej i produktywności gospodarki rolnej poprzez wspieranie modernizacji i integracji gospodarstw rolnych, • Pomoc lokalnym przedsiębiorcom rolnym w zakresie pozyskiwania rynku zbytu, • Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego rolnictwa, aplikacji o fundusze strukturalne UE oraz inne zewnętrzne źródła finansowania, 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie wsparcia dla lokalnych rolników, • zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł rolniczych dzięki nowoczesnemu rolnictwu i uprawom ekologicznym, • wzrost zainteresowania wśród mieszkańców żywnością ekologiczną, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych szkoleń dla rolników (szt.), • liczba odrestaurowanych/konserwowanych urządzeń melioracyjnych (szt.), • liczba nowych przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego (szt.),

-
- Rozwój działań melioracyjnych na terenach rolniczych wraz z modernizacją infrastruktury melioracji szczegółowej,
  - Wsparcie Gminy dla mieszkańców przy tworzeniu małych i średnich przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego.
- dobra jakość gleb i brak problemów z nawadnianiem dzięki prawidłowej melioracji,
  - aktywizacja zawodowa mieszkańców i spadek bezrobocia również wśród mieszkańców rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej,
-

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY

- 3.1. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi
- 3.2. Wysoka jakość i dostępność podstawy usług społecznych i zdrowotnych

Najważniejszym potencjałem rozwojowym Gminy Pogorzela są jej mieszkańcy. Podnoszenie jakości życia w Gminie oraz zwiększanie jej atrakcyjności dla mieszkańców jest najważniejszym celem władz samorządowych. Rozwój nie byłby możliwy bez edukacji na wysokim poziomie. Wysoka jakość kształcenia przekłada się na przyszłą sytuację każdego młodego człowieka, ale wpływa także na rynek pracy i kształtowanie się bezrobocia. Podnoszenie jakości infrastruktury szkolnej i bazy dydaktycznej oraz doskonalenie kadry wychowawczej i oświatowej, podnoszenie jej kompetencji, np. poprzez kursy i szkolenia, wpłynie na wzrost poziomu nauczania. Ważne jest również zapewnienie bogatej oferty atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych, które będą odpowiadać oczekiwaniom dzieci i młodzieży oraz wsparcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych (wspomagających rozwój poza podstawą programową).

Dla mieszkańców Gminy ważny jest dobry dostęp do kompleksowej opieki medycznej, dlatego wśród zaplanowanych działań wpisuje się dążenie do zapewnienia pomocy lekarzy specjalistów, promocji programów profilaktyki zdrowotnej, promocji zdrowego trybu życia czy też pozyskiwanie środków na bezpłatny dostęp mieszkańców do usług rehabilitacyjnych.

Na rozwój Gminy w dużej mierze wpływają czynniki społeczne. W Gminie Pogorzela, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i przewyższa już liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. Poprawę jakości usług społecznych powinna również dostarczać infrastruktura społeczna i techniczna uwzględniająca potrzeby osób starszych i chorych, osób z niepełnosprawnością, ale także osób ze szczególnymi potrzebami. W odpowiedzi na trendy społeczne Gmina zapewni odpowiedniej jakości usługi opiekuńcze dla seniorów, ale także utworzy możliwości do aktywnego spędzania czasu wolnego przez starszych mieszkańców.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>3.1. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3, • Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację i doposażenie obiektów, w szczególności żłobek w Pogorzeli, • Organizacja zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży, • Podniesienie jakości nauczania poprzez systematyczne doszkalanie nauczycieli oraz wyposażenie szkół w pomoce naukowe, a także wprowadzenie zajęć terenowych wykorzystujących lokalne zasoby, • Opracowanie i wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych, • Wykorzystanie wsparcia lokalnych instytucji w organizacji zajęć i lekcji dodatkowych dla dzieci i młodzieży, 	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnienie opieki nad dziećmi do lat 3 i opieki przedszkolnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców, • poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach, • zwiększenie korelacji pomiędzy kształceniem młodzieży a potrzebami na rynku pracy, • wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem edukacyjnym, ruchowym, jak i kreatywnym, • zwiększenie tożsamości lokalnej wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • poziom upowszechniania opieki nad dziećmi do lat 3 (%), • poziom upowszechniania opieki nad dziećmi do lat 3 (%), • liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.), • liczba zajęć pozalekcyjnych (szt.), • liczba realizowanych programów wsparcia (szt.), • liczba uczniów otrzymujących dodatkowe wsparcie (szt.), • średnie wyniki egzaminów ósmoklasistów (%),
<p>3.2. Wysoka jakość i dostępność podstawowych usług społecznych i zdrowotnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej, w szczególności usług rehabilitacyjnych na obszarze gminy, • Organizacja dowozu do placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej, dedykowanego osobom ze szczególnymi potrzebami, • Stworzenie oferty lokali do wynajęcia dedykowanych lekarzom specjalistom, 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia mieszkańców, • zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego, • wykreowanie postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców, • zwiększenie stopnia świadomości mieszkańców w zakresie dbałości 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba lekarzy specjalistów przyjmująca na terenie Gminy (os.), • liczba programów zdrowotnych realizowanych w Gminie (szt.), • liczba przeprowadzonych modernizacji w mieszkaniach komunalnych i socjalnych (szt.),

- Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez gminę,
  - Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia,
  - Zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych,
  - Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym doszkalanie kadry opiekunów i asystentów rodzin,
  - Wspieranie rozwoju opieki krótko i długoterminowej dla osób ze szczególnymi potrzebami,
  - Rozwój gminnej polityki senioralnej oraz działalności miejsc dla seniorów (np. Klub Seniora),
  - Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie realizacji projektów, programów dotyczących zatrudnienia,
- o zdrowie, kondycję fizyczną i konieczność profilaktyki zdrowotnej,
  - rozwój działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, odpowiadającego potrzebom i problemom społecznym mieszkańców,
  - rozwój oferty skierowanej do seniorów,
  - poprawa warunków funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami,
  - minimalizacja wykluczenia społecznego
- liczba podejmowanych inicjatyw w zakresie aktywizacji osób starszych (szt.),
  - liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (os.),
  - liczba kampanii przeprowadzonych w zakresie walki z uzależnieniami,
  - liczba organizacji współpracujących z Gminą w zakresie realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia (szt.),
  - liczba opiekunów i asystentów rodzin (os.)

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pogorzela oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Podstawową funkcją Gminy jest rolnictwo, jego rozwojowi sprzyja wysoki udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni, bardzo dobre gleby położone z dala od źródeł zanieczyszczeń oraz brak uciążliwego przemysłu.

Powierzchnia Gminy wynosi 96,4 km², z czego użytki rolne stanowią 75,3% ogólnej powierzchni. W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne stanowiące 95,9% użytków rolnych. Na łąki i pastwiska przypada 4%, a sady tylko 0,1%. Lasy w Gminie zajmują 1 670 ha stanowiąc 17,3% ogólnej powierzchni, pozostałe zaś grunty 7,4%.

Ważną rolę w otwartym krajobrazie Gminy, ze względu na niewielkie powierzchnie obszarów leśnych, odgrywają: zadrzewienia śródpolne i przydrożne, zieleń przyrodna, zieleń parkowa, cmentarna, zieleńce, sady i ogrody przydomowe, które spełniają nie tylko funkcję krajobrazową ale także ochronną. Wpływają na kształtowanie lokalnego klimatu obszarów, na których występują, podnoszą walory estetyczno – krajobrazowe, spełniają rolę wiatro- i glebochronną. Na terenie Gminy Pogorzela (wg BDL GUS) znajduje się łącznie 14,45 ha terenów zielonych, w tym: 1 park spacerowo-wypoczynkowy o łącznej powierzchni 3,5 ha, 13 zieleńców o powierzchni 10,8 ha, 0,5 ha zieleni ulicznej, 0,15 ha zieleni osiedlowej, czynny cmentarz parafialny w Pogorzeli oraz nieczynny cmentarz ewangelicki i poniemiecki o łącznej powierzchni 2,3 ha.

Na terenie Gminy Pogorzela jedynymi formami przyrody objętymi ochroną prawną są pomniki przyrody.

Głównym ośrodkiem Gminy jest miejscowość Pogorzela, którą zamieszkuje ok. 40% mieszkańców Gminy i skupia najważniejsze funkcje Gminy: administracyjne, usługowe, społeczne i kulturalne.

Poza Pogorzela, zabudowa mieszkaniowa skupia się w szczególności w miejscowościach Elżbietków, Kaczagórka, Bułaków, Głuchów oraz Kromolice.

Przez obszar Gminy nie przebiegają drogi o randze krajowej i międzyregionalnej, sieć drogową stanowią drogi powiatowe i gminne.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pogorzela w celu ustalenia zasad rozwoju przestrzennego poszczególnych części obszaru Gminy została ona podzielona na strefy funkcjonalno-przestrzenne:

- Strefa leśna „L” - obejmuje tereny istniejących lasów, tereny gruntów rolnych należących do Lasów Państwowych oraz tereny przyrodniczo zdegradowane.
- Strefa intensywnej gospodarki rolnej, bez prawa zabudowy „R” - obejmuje obszary użytków rolnych o najwyższej bonitacji gleb, wymagające bezwzględnej ochrony oraz grunty słabsze, użytkowane obecnie rolniczo.
- Strefa potencjalnej aktywności inwestycyjnej - strefa rolnicza obejmująca tereny o glebach słabych, położone w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, posiadające dogodny dojazd oraz stosunkowo łatwe do uzbrojenia. W obrębie miasta do „strefy potencjalnej aktywności inwestycyjnej” zaliczono także tereny o wysokiej bonitacji gleb, ze względu na ich korzystne położenie w stosunku do dróg i ulic oraz bliskość urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej.
- Strefa potencjalnej aktywności inwestycyjnej - strefa rolnicza obejmująca tereny o glebach słabych, położone w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, posiadające dogodny dojazd oraz stosunkowo łatwe do uzbrojenia. W obrębie miasta do „strefy potencjalnej aktywności inwestycyjnej” zaliczono także

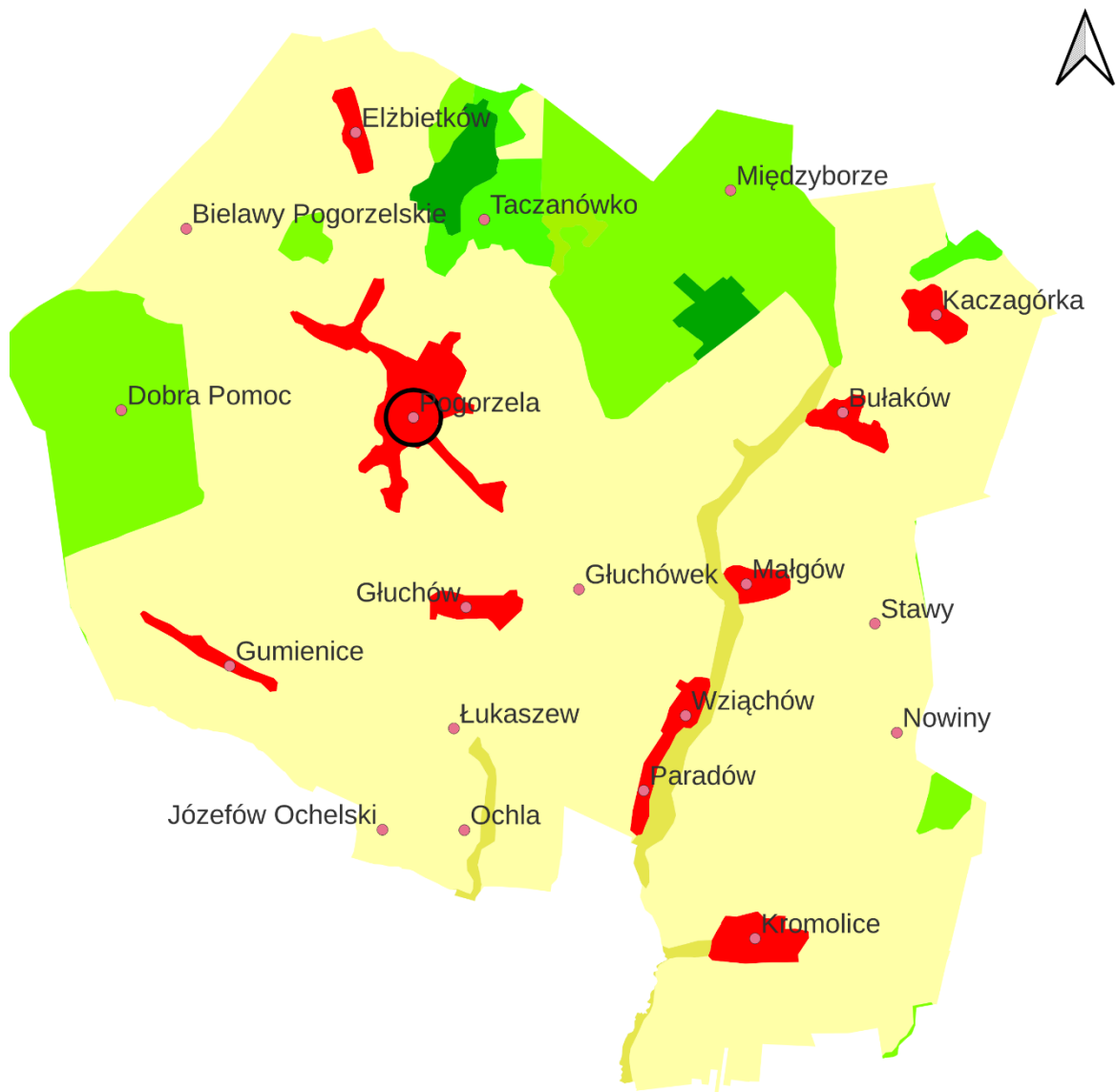

tereny o wysokiej bonitacji gleb, ze względu na ich korzystne położenie w stosunku do dróg i ulic oraz bliskość urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej.

- Miejska strefa osiedleńcza „OM” - obejmuje tereny istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkalnej, tereny usług publicznych i komercyjnych, małe istniejące zakłady produkcyjne oraz tereny infrastruktury technicznej w granicach miasta Pogorzela.
- Podstrefa usług komercyjnych „UK” - obejmuje tę część „miejskiej strefy osiedleńczej”, która ze względu na względną atrakcyjność lokalizacji, wskazana jest w pierwszej kolejności dla lokalizacji usług o charakterze komercyjnym.
- Strefa produkcyjno-usługowa „PU” - ma charakter rozproszony i obejmuje tereny istniejących zakładów produkcyjno - usługowych, baz i składów, ośrodków produkcji rolnej, ośrodków zaplecza technicznego rolnictwa oraz tereny wytypowane do realizacji nowych zakładów produkcyjnych i usługowych w północnej części miasta.

- ośrodek lokalny
- Zabudowa miejska luźna
- Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
- Łąki, pastwiska
- Lasy liściaste
- Lasy iglaste
- Lasy mieszane
- Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian

Ryc. 7. Zagospodarowanie przestrzenne Gminy Pogorzela
 Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover

Gmina Pogorzela została ujęta w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Zgodnie z zapisami planu Gmina znajduje się w obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego. Za kluczowy cel polityki przestrzennej tego obszaru przyjęto kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego

poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru. W ramach realizacji plan wyznacza 6 celów polityki przestrzennej, jakimi są:

- poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi,
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ochrona dziedzictwa kulturowego,
- wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- poprawa dostępności komunikacyjnej,
- rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Dla każdego z wymienionych celów, plan określa zasady zagospodarowania. Wśród najważniejszych należy wymienić przede wszystkim przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, zachowanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, rewitalizację i ochronę obszarów o wysokich walorach historyczno-kulturowych oraz ich efektywne wykorzystanie (np. dla celów turystyki), ochronę najlepszych gleb i poprawę bilansu wodnego, modernizację sieci drogowej i kolejowej, rozwój transportu zbiorowego oraz poprawę dostępności sieci infrastruktury technicznej.

Gmina została także zakwalifikowana do Południowo-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PdOF). Najważniejszym zasobem naturalnym, który jednocześnie decyduje o charakterze południowo-zachodniego obszaru intensywnego rolnictwa, jest ilość i jakość gleb. Obszar wyróżnia się korzystnymi i bardzo korzystnymi warunkami dla produkcji rolniczej, co odzwierciedla wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego Gmina należy także do:

- wiejskiej obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych,
- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszarów cennych przyrodniczo,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się w oparciu o zasady zagospodarowania ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jak i poniższe wytyczne:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;
- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrony tradycji i kultury regionu;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej;
- Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, a także potencjału mieszkańców na obszarze Gminy Pogorzela, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. W związku z powyższym, komplementarność celów wyznaczonych w strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność wdrażania dokumentu.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. **Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,**
2. **Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,**
3. **Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,**
4. **Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.**

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

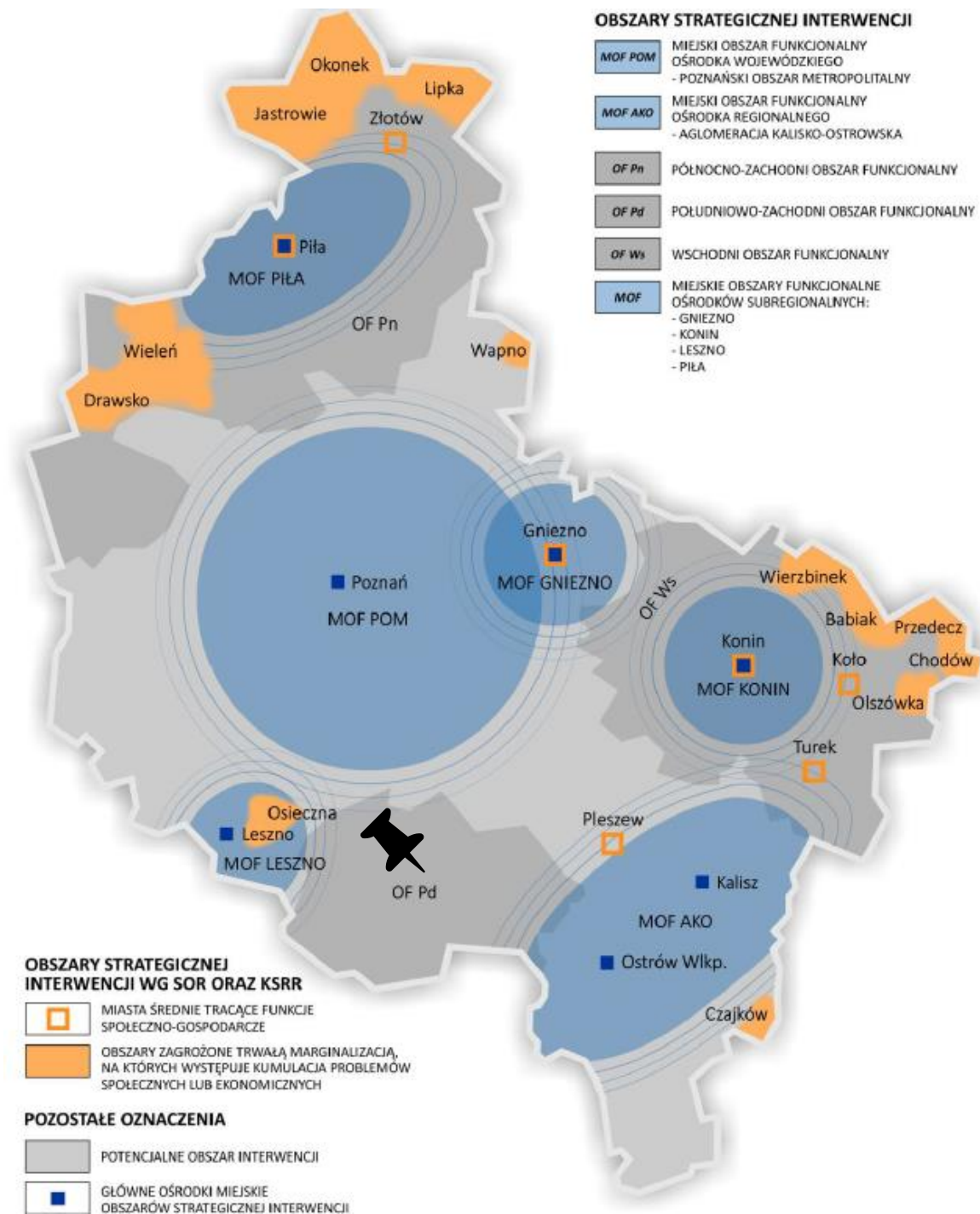
CELE	
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU	STRATEGIA ROZWOJU GMINY POGORZELA NA LATA 2023- 2030
1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	CEL II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY 2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości 2.2. Wsparcie sektora rolniczego CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY 3.1. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY 3.1. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi 3.2. Wysoka jakość i dostępność podstawowych usług społecznych i zdrowotnych

<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<p>CEL I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI</p> <p>1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p> <p>1.3. Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego</p>
<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</p> <p>4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju</p>	<p>CEL I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI</p> <p>1.2. Ochrona ładu przestrzennego Gminy</p> <p>1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy</p>

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Ryc. 8. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu
 Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Gmina Pogorzela w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku została zaliczona do Południowo-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PdOF). Za podstawowy potencjał obszaru uznano sprzyjające warunki do prowadzenia produkcji rolniczej oraz panującą na nim wysoką kulturę rolną, co jest także zdecydowanie silną stroną gminy. Potencjał ten jest także efektem wysokiego poziomu kapitału społecznego - mieszkańców często od wielu pokoleń związanych z pracą na roli i wartościami kulturowymi lokalnych społeczności. Za kluczowe dla dalszego rozwoju tego obszaru uznano wzmacnianie działalności przetwórczej wykorzystującej lokalną bazę surowców dla przemysłu rolno-spożywczego.

Poniższa tabela przedstawia kluczowe kierunki działań dla PdOF wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r., które uwzględniono przy formułowaniu Strategii Rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030.

Tab. 2. Kluczowe kierunki działań dla Południowo-zachodniego Obszaru

Południowo-zachodni Obszar Funkcjonalny		Strategia Rozwoju Gminy Pogorzela 2023-2030
Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców	Wykorzystanie warunków glebowych do prowadzenia wysoko efektywnego rolnictwa, rozwój bazy przetwórczej, promocja żywności	CEL II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY 2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości 2.2. Wsparcie sektora rolniczego CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY 3.1. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi
	Rozwój MŚP i wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, rozwój IOB, w tym narzędzi doradczych i finansowych	
	Wsparcie działalności klastrowych, ze szczególnym uwzględnieniem sektora rolniczego	
	Dywersyfikacja działalności gospodarczej i rozwój wielofunkcyjności na obszarach wiejskich, wspieranie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych	
	Rozwój terenów inwestycyjnych	
Podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, stworzenie warunków do kształcenia ustawicznego i przekwalifikowania, propagowanie kształcenia dualnego jako praktycznej ścieżki nauki zawodu	CEL II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY 2.2. Wsparcie sektora rolniczego CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY 3.2. Wysoka jakość i dostępność podstawy wych usług społecznych i zdrowotnych	
Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych		
Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu		CEL II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY 2.2. Wsparcie sektora rolniczego CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY 3.2. Wysoka jakość i dostępność podstawy wych usług społecznych i zdrowotnych
Poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, usług przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi)		
Rozwój usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą		
Wspieranie aktywności mieszkańców i rozwój społeczeństwa obywatelskiego m.in. przez tworzenie odpowiednich warunków do powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO, nawiązywania partnerstw i sieciowania oraz wykorzystanie dorobku i doświadczenia funkcjonujących na tym obszarze Lokalnych Grup Działania		
Wsparcie w rozwoju rolnictwa społecznego przez wprowadzanie usług społecznych do funkcjonujących oraz nowo powstałych gospodarstw rolnych	CEL II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY 2.2. Wsparcie sektora rolniczego CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY 3.2. Wysoka jakość i dostępność podstawy wych usług społecznych i zdrowotnych	
Wykorzystanie, wzmocnienie i ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (dworów, pałaców, parków podworskich oraz obiektów sakralnych),		

	rozwój bazy wypoczynkowej na obszarach wiejskich, w szczególności agroturystyki	
Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski	<p>Wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej PdZOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych</p> <p>Wsparcie produkcji energii z odnawialnych źródeł przy wykorzystaniu zasobów pochodzących z sektora rolniczego</p> <p>Ochrona zasobów, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, zapobieganie skażeniom spowodowanym działalnością rolniczą, prowadzenie działań prewencyjnych oraz likwidacja skutków suszy i stepowienia</p> <p>Doskonalenie kultury rolnej i poprawa jakości gleb, zapobieganie erozji przez właściwe użytkowanie terenów agrarnych, wykluczenie działań pogarszających funkcjonalność tych terenów</p>	<p>CEL I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI</p> <p>1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p> <p>1.3. Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego</p> <p>CEL II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY</p> <p>2.2. Wsparcie sektora rolniczego</p>
Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem	<p>Prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, zapobieganie zmianie sposobu użytkowania gruntów o wysokiej bonitacji, wprowadzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych</p> <p>Rozwój współpracy samorządów lokalnych, partnerów samorządowych i społecznych podnoszącej efektywność i zasadność realizowanych inwestycji, doskonalenie i upowszechnienie metod partycypacji społecznej we współzarządzaniu (wykorzystanie w tym celu aktywnych Lokalnych Grup Działania)</p>	<p>CEL I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI</p> <p>1.2. Ochrona ład przestrzennego Gminy</p> <p>1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy</p> <p>CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY</p> <p>3.1. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi</p>

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Kontrola prawidłowego przebiegu procesu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pogorzela polega na odpowiednim jej wdrażaniu, a następnie monitoringu i ewaluacji. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Miejski, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Gminy Pogorzela, Rada Miejska w Pogorzeli oraz odpowiednie komórki Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. Rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami wieloletnimi w Gminie są:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pogorzela,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pogorzela na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela na lata 2021- 2026,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pogorzela na lata 2007-2032,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pogorzela na lata 2021-2030,
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Pogorzela na lata 2020-2023,
- Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023,
- Program Opieki nad Zabytkami Gminy Pogorzela na lata 2020-2023,
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pogorzela na lata 2017-2023.

Dodatkowo, Gmina Pogorzela opracowuje i wdraża programy roczne, takie jak Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pogorzela, Roczny program współpracy Gminy Pogorzela z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji bądź przyjęcia w okresie realizacji Strategii będą m.in., Program Opieki Nad Zabytkami, Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej, Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych, Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pogorzela czy Program Ochrony Środowiska. W przypadku poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając strategię, Gmina Pogorzela będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City oraz Smart Village. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Miejskiego w Pogorzeli jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym raporcie o stanie gminy, który jest obowiązującym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „raport obejmuje podsumowanie działalności wójta/burmistrza/prezydenta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jed-

nocześniej monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje, czy dane działanie zostało zrealizowane czy nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Pogorzela na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują;

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski, ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Cyfrowa Gmina, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych,
- środki budżetu państwa i państwowych funduszy celowych,
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego,
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie,
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Warto zauważyć, że w najbliższym czasie w ramach nowej unijnej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań ze środków UE. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina będzie miała do dyspozycji również środki z nowego programu Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW2021+), będącego kontynuacją Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. W nowej perspektywie budżet dla województwa wielkopolskiego wyniesie 2 154 405 816 euro. Filarami FEW2021+ będą: zielona transformacja, transformacja cyfrowa oraz przejście na nurt gospodarki 4.0, a głównym celem będzie osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2040 r.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację zadań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych Gminy.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem gostyńskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta powinna obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji lub udzielenie pożyczki na realizację zadań.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Zakłada się, że gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób

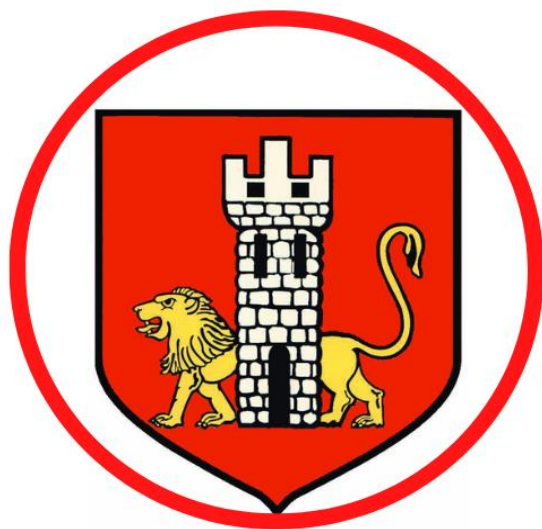
niezagrożający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z Nr XXXV/249/2022 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 20 października 2022 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pogorzela na lata 2022-2029, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jest jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) i w latach 2023-2029 wyniesie ok. 17,64 mln zł.

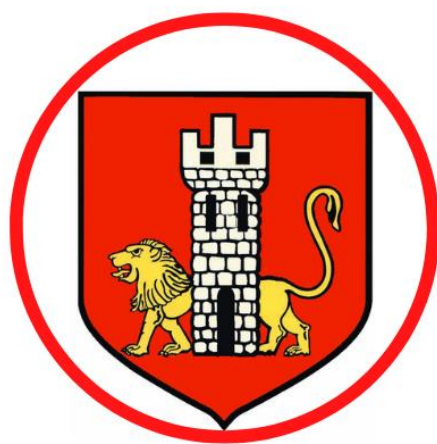
ZAŁĄCZNIKI

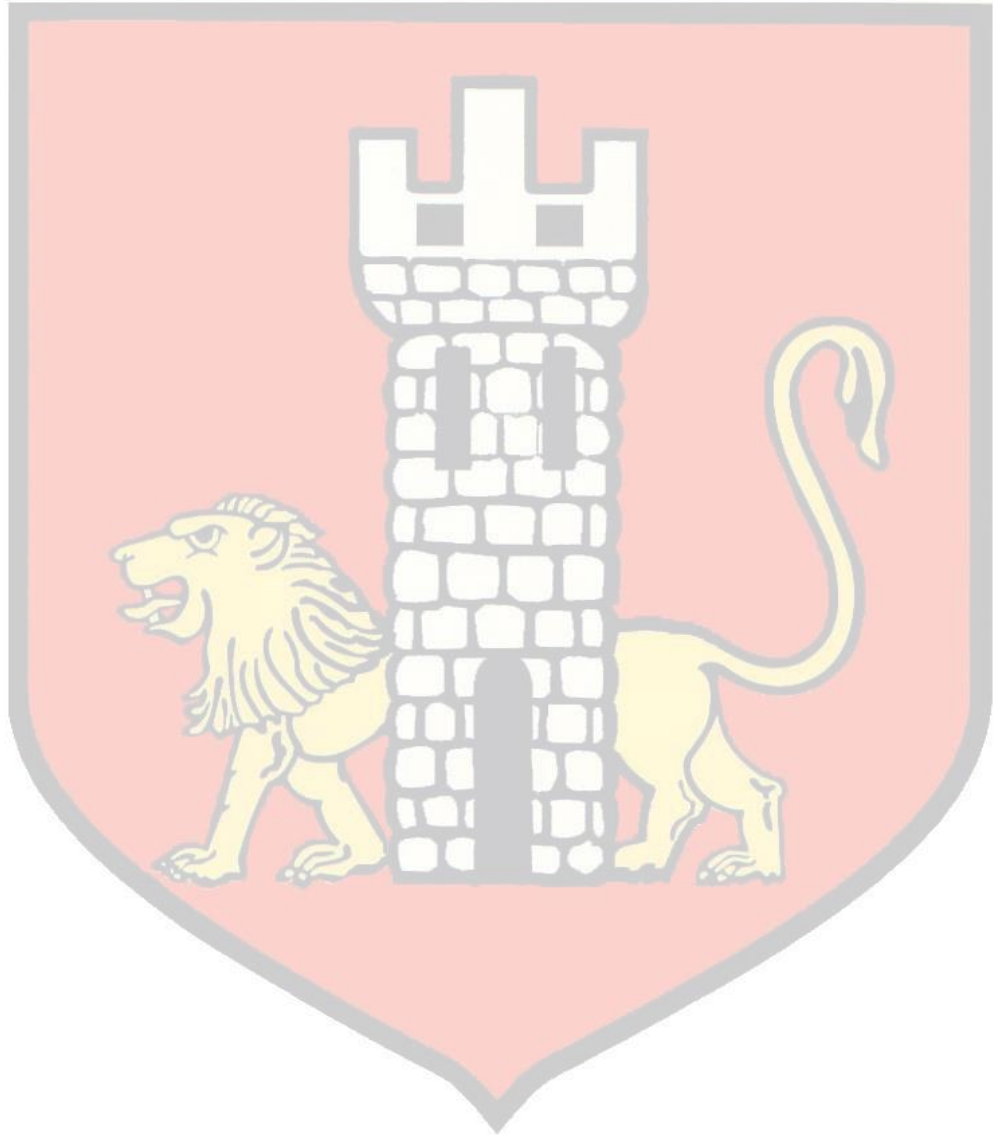

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY POGORZELA

SPIS TREŚCI

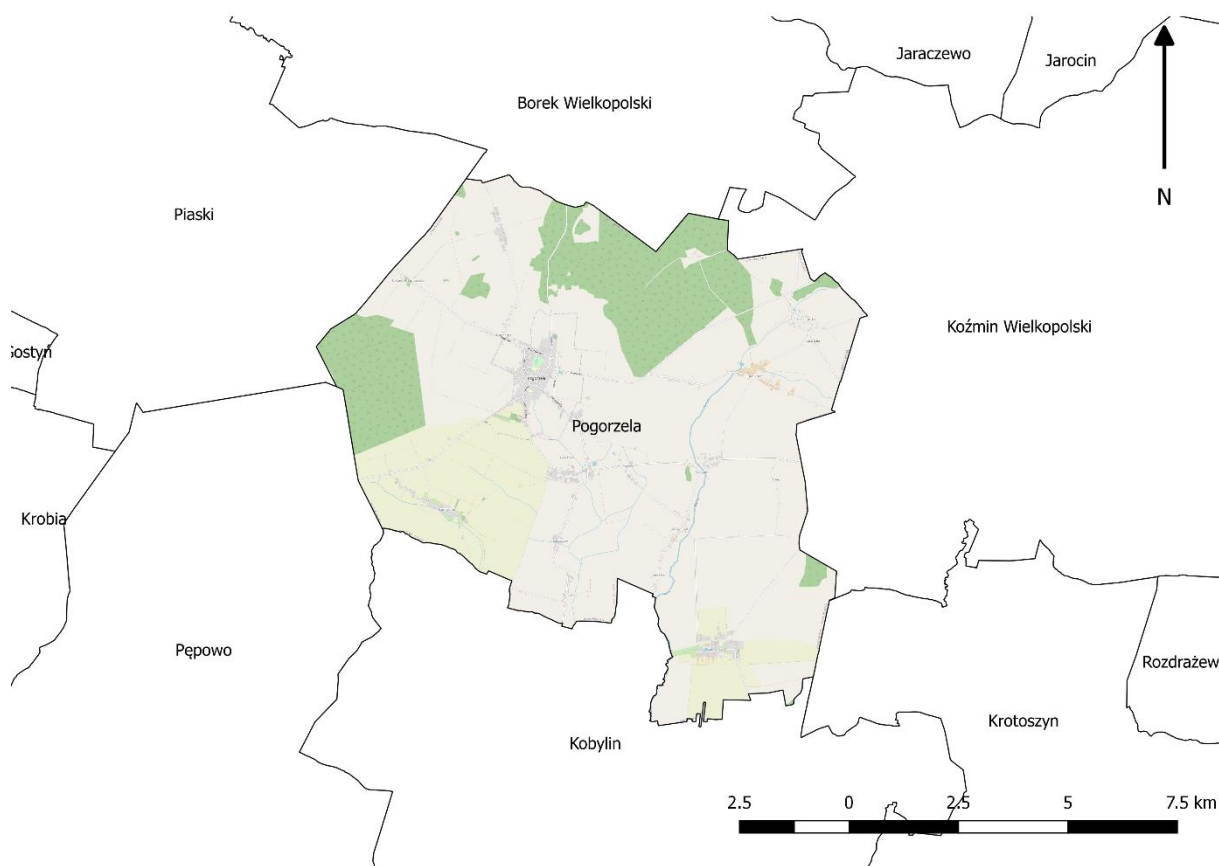
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	55
1.1. Informacje ogólne	55
1.2. Transport i łączność.....	56
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	56
1.4. Walory przyrodnicze	59
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	62
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	62
2.2. Infrastruktura i środowisko	66
<i>Urządzenia sieciowe</i>	66
<i>Gospodarka odpadami</i>	67
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	68
2.3. Stan finansów samorządowych	69
<i>Wykonanie budżetu</i>	69
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	71
<i>Fundusze Europejskie 2014-2020</i>	74
<i>Rządowy Fundusz Polski Ład</i>	74
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	75
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	76
3.1. Demografia	76
3.2. Kapitał społeczny.....	78
<i>Przedszkola</i>	78
<i>Szkoły</i>	79
<i>Kultura i sport</i>	83
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	85
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	85
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	87

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Pogorzela jest gminą miejsko-wiejską znajdującą się w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie gostyńskim. Według danych GUS Gmina Pogorzela w roku 2021 liczyła 4 855 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 50 os./km². Powierzchnia Gminy wynosi ok. 96,4 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 75,3%, zaś powierzchnia leśna 17%. Gmina graniczy:

- od północy z gminami Borek Wielkopolski i Piaski,
- od zachodu z Gminą Pępowo,
- od południowego zachodu z Gminą Kobylin (powiat krotoszyński),
- od południa z Gminą Krotoszyn (powiat krotoszyński),
- od wschodu z Gminą Koźmin Wielkopolski (powiat krotoszyński).

Ryc. 9. Położenie Gminy Pogorzela na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W skład Gminy wchodzi 12 sołectw tj.: Bielawy Pogorzelskie, Bułaków, Elżbietków, Głuchów, Gumienice, Kaczagórka, Kromolice, Łukaszew, Małgów, Ochla, Paradów, Wziąchów oraz 6 miejscowości wiejskich tj.: Międzyborze, Dobrapomoc, Stawy, Józefów Ochelski, Nowiny, Taczanówko.

Gmina Pogorzela charakteryzuje się występowaniem gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych. Wśród gruntów ornych zdecydowana większość to gleby wysokich klas bonitacyjnych. Przeważają gleby klasy IIIa i IIIb (łącznie 81,3%). Niewielki areał (1,2%) stanowią gleby klasy II, gleby klasy I nie

występują. Gleby klasy IVa i IVb stanowią 12,6%, natomiast pozostałe 4,9% to gleby klasy V i VI. Wśród użytków zielonych przeważają klasy IV (55,9%).

1.2. Transport i łączność

Dostępność komunikacyjna rzutuje na rozwój gospodarczy gminy poprzez podnoszenie jej atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej, jak również jest ważnym wyznacznikiem jakości życia jej mieszkańców. Zła jakość infrastruktury drogowej wpływa nie tylko na utrudnienia w ruchu, ale także hamuje rozwój gospodarczy. Połączenia komunikacyjne na terenie Gminy tworzą drogi powiatowe oraz gminne. Przez obszar Gminy nie przebiegają drogi o znaczeniu krajowym czy wojewódzkim. Łączna długość dróg powiatowych wynosi 63 km, z czego 6 km to drogi miejskie w mieście Pogorzela. Administratorem w/w dróg jest Wydział Komunikacji i Dróg w Gostyniu.

Siatkę połączeń drogowych na terenie Gminy Pogorzela uzupełniają drogi gminne o łącznej długości 52 km, z czego 32 km stanowią drogi utwardzone. Oprócz tego jest 9 km dróg zakładowych (głównie drogi leśne) oraz 27 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Ich stan można określić jako dobry. Niektóre fragmenty szlaków komunikacyjnych wymagają jednak rozbudowy lub poprawy ich jakości, polegającej na budowie chodnika, rozbudowie oświetlenia ulicznego, przebudowie lub poprawie stanu nawierzchni.

Odległości drogowe do ważniejszych dużych miast są następujące: stolica województwa – Poznań – oddalona jest o ok. 85 km (ok. 1 h 30 min jazdy samochodem), najbliższe duże miasto – Leszno – oddalone jest o ok. 52 km (ok. 56 min) od centrum Gminy, z kolei miasto powiatowe – Gostyń – oddalone jest o ok. 20 km (ok. 25 min). Ponadto w odległości 12 km na północ od Pogorzeli przebiega droga krajowa nr 12 Leszno – Jarocin oraz 45 km na zachód od Pogorzeli przebiega droga ekspresowa S5.

Przez teren Gminy nie przebiega również linia kolejowa, w związku z czym przewóz osób i towarów odbywa się wyłącznie w oparciu o transport drogowy. Usługi komunikacyjne dla ludności świadczą firmy prywatne: Milla Spółdzielnia w Lesznie (dowóz uczniów do Szkoły Podstawowej w Pogorzeli oraz usługi komunikacyjne dla mieszkańców na terenie Gminy). Ze względu na likwidację wielu połączeń komunikacyjnych mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie zmagają się z trudnościami komunikacyjnymi, część miejscowości jest wykluczonych komunikacyjnie.

Rozwój cywilizacyjny nieodzownie wiąże się z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na dostęp do Internetu. Mieszkańcy coraz częściej pracują zdalnie, do sieci przenoszą się również zakupy czy załatwianie spraw urzędowych. W odpowiedzi na ten trend konieczne jest zapewnienie mieszkańcom Gminy dostępu do sieci. Głównym operatorem i dostawcą Internetu na obszarze Gminy jest INEA, ORANGE, WietNet Marcin Wietecha.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zostały wyróżnione następujące obszary funkcjonalne:

- podstawowe typy obszarów funkcjonalnych:
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Gniezno,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Konin,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Leszno,

południowo-zachodniego obszaru intensywnego rolnictwa, jest ilość i jakość gleb. Użytki rolne stanowią 78% powierzchni terenu (w województwie – 65%, a w samej Gminie Pogorzela 75,3%). Pod względem bonitacji dominują tu gleby klas II, IIIa, IIIb i IVa. Obszar wyróżnia się korzystnymi i bardzo korzystnymi warunkami dla produkcji rolniczej, co odzwierciedla wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W 15 gminach przekracza on 70 pkt., co jest wartością znacznie wyższą od przeciętnej w województwie wielkopolskim, kształtującej się na poziomie 63 pkt.

W granicach Południowo-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego znalazło się 19 gmin, w tym:

- 1 gmina miejska: Sulmierzyce,
- 13 gmin miejsko-wiejskich: Bojanowo, Borek Wielkopolski, Gostyń, Jutrosin, Kobylin, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Krotoszyn, Miejska Górka, Pogorzela, Poniec, Rawicz, Zduny,
- 5 gmin wiejskich: Krzemieniewo, Pakosław, Pępowo, Piaski, Rozdrażew.

Gmina Pogorzela należy również do wiejskiego obszaru funkcjonalnego. Wiejski obszar funkcjonalny jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju tych obszarów wskazuje: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych oraz słabą jakość infrastruktury technicznej. Wsparcie wiejskiego obszaru funkcjonalnego służyć będzie eliminowaniu dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność całego województwa wielkopolskiego. W granicach wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazło się 137 gmin województwa wielkopolskiego. Dla gminy Pogorzela ośrodkiem zaspokojenia podstawowych potrzeb, poza siedzibą gminy, w której zaspokajane są najpilniejsze potrzeby, jest miasto powiatowe Gostyń.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które określa politykę przestrzenną gminy i kierunki zagospodarowania przestrzennego. W Gminie Pogorzela obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pogorzela, zatwierdzone uchwałą Nr XXVIII/183/09 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 17 lipca 2009 r. w sprawie: uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Pogorzela.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy (stan na 31.12.2021) obowiązuje 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi ok. 19%.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Tabela poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021. Analizując zawarte w niej dane można zauważyć, że liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy utrzymuje się na podobnym poziomie (poza rokiem 2019, w którym wydano 89 decyzji). Średnio w analizowanym okresie wydano 51 decyzji rocznie, co w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiło 9,27 decyzji. Wskaźnik ten był wyższy od średniej dla powiatu gostyńskiego, w którym w analogicznym okresie wydano średnio 7,57 decyzji na 1 tys. mieszkańców rocznie.

Tab. 3. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Pogorzela	40	37	89	46	45
	powiat	543	501	614	480	570
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Pogorzela	7,94	7,42	18,03	9,37	9,27
	powiat	7,14	6,59	8,09	6,34	7,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Brak planów miejscowych, a tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy może jednak utrudniać racjonalną politykę przestrzenną władzom samorządowym, ponieważ rodzi to możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnych z założonym łańcem przestrzennym.

Uchwałą Nr XXXV/204/2018 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 26 stycznia 2018 r. został przyjęty Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pogorzela na lata 2017-2023, w ramach którego wyznaczone zostały tereny zdegradowane na terenie Gminy oraz obszary objęte rewitalizacją. Za obszar rewitalizacji w Gminie Pogorzela uznany został teren jednostek analitycznych: Pogorzela II (centralna i południowo – wschodnia część miasta) oraz Kromolice. Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje mniej niż 20% powierzchni Gminy Pogorzela (13,14%) oraz zamieszkiwany jest przez mniej niż 30% mieszkańców Gminy (27,54%).

W Lokalnym Programie Rewitalizacji zostały określone działania związane z realizacją zadań określonych w niniejszym przyjętym programie tj.:

- Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- Modernizacja Wiejskiego Domu Kultury w Kromolicach na rzecz włączenia społecznego osób i grup wykluczonych oraz zagrożonych marginalizacją;
- Rewitalizacja Rynku w Pogorzeli;
- Rewitalizacja Pałacu w Kromolicach,
- Rewaloryzacja Parku w Pogorzeli;
- Modernizacja i przebudowa obiektu byłej Mleczarni w Pogorzeli wraz z adaptacją na Muzeum Mleczarstwa;
- Rewitalizacja Kościoła Ewangelickiego z adaptacją na „Świątynię Sztuki”.

1.4. Walory przyrodnicze

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski opracowanej przez J. Kondrackiego Gmina Pogorzela położona jest na styku dwóch prowincji. Część północna Gminy należy do Pojezierzy Południowobałtyckich (makroregionu Pojezierze Leszczyńskie i mezoregion Pojezierze Krzywińskie), część południowa natomiast należy do Nizin Środkowopolskich (makroregion Nizina Południowowielkopolska i mezoregion Wysoczyzna Kaliska). Ukształtowanie powierzchni terenu jest zróżnicowane jedynie w północnej i zachodniej części Gminy. Powierzchnia wysoczyzny morenowej rozcięta jest tu przez pradolinę Obry i Kani z całym systemem dolin bocznych. Wynika to z położenia w strefie marginalnej ostatniego zlodowacenia, w fazie najdalejzego jego zasięgu (faza leszczyńska).

Na terenie Gminy Pogorzela jedynymi formami przyrody objętymi ochroną prawną są pomniki przyrody.

Tab. 4. Rejestr pomników przyrody na terenie Gminy Pogorzela

Nazwa	Nazwa gatunkowa	Lokalizacja	Data utworzenia	Miejsce publikacji
Roch	Jarząb brekinia (Sorbus torminalis L.)	Anteczków k. Szelejewa, Nadleśnictwo Piaski, obręb Piaski, leśnictwo Dobrapomoc,	2015.08.12	Uchwała Nr X/53/2015 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie uznania drzewa za pomnik przyrody, Dz. Urz. z 2015 r. poz. 4681
Michał	Dąb szypułkowy (Quercus robur L.)	na działce ewidencyjnej 50235 będący własnością Skarbu Państwa reprezentowanego przez PGL Lp – Nadleśnictwo Piaski.		
Władysław	Dąb szypułkowy (Quercus robur L.)	na działce ewidencyjnej 50213/1 będący własnością Skarbu Państwa reprezentowanego przez PGL Lp – Nadleśnictwo Piaski		

Źródło: CRFOP <http://crfop.gdos.gov.pl/>

Ważną rolę w otwartym krajobrazie Gminy, ze względu na niewielkie powierzchnie obszarów leśnych, odgrywają: zadrzewienia śródpolne, przydrożne, zieleń przywodna, zieleń parkowa, cmentarna, zieleńce, sady i ogrody przydomowe, które spełniają nie tylko funkcję krajobrazową ale także ochronną. Wpływają na kształtowanie lokalnego klimatu obszarów, na których występują, podnoszą walory estetyczno – krajobrazowe, spełniają rolę wiatro- i glebochronną. Na terenie Gminy Pogorzela (wg BDL GUS) znajduje się łącznie 14,45 ha terenów zielonych, w tym: 1 park spacerowo-wypoczynkowy o łącznej powierzchni 3,5 ha, 13 zieleńców o powierzchni 10,8 ha, 0,5 ha zieleni ulicznej, 0,15 ha zieleni osiedlowej, czynny cmentarz parafialny w Pogorzeli oraz nieczynny cmentarz ewangelicki i poniemiecki o łącznej powierzchni 2,3 ha.

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r., poz. 335) na terenie Gminy Pogorzela zlokalizowane są jednolite części wód powierzchniowych rzecznych: Dąbrówka (PLRW6000091856329) i Pogona (PLRW600010185629) oraz jednolita część wód podziemnych o kodzie PLGW600070. Z terenem Gminy Pogorzela nie są związane jeziora będące jednolitymi częściami wód powierzchniowych.

W oparciu o obowiązujący Plan na obszarze dorzecza Odry obie jednolite części wód powierzchniowych Dąbrówka (PLRW6000091856329) i Pogona (PLRW600010185629) charakteryzuje zły stan wód, są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych oraz posiadają odstępstwa: z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych oraz z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów.

Jednolita część wód podziemnych PLGW600070 jest w słabym stanie chemicznym ale dobrym stanie ilościowym w związku z powyższym ogólny stan JCWPd wyznaczono jako słaby. Jednolita ta jest zagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu. Dla tej jednolitej części wód podziemnej zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej – z uwagi na stan chemiczny – ze względu na brak izolacji warstw wodonośnych od powierzchni terenu i wysoką podatność na zanieczyszczenie.

Teren Gminy Pogorzela zlokalizowany w regionie wodnym Warty, administrowany przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu znajduje się:

- a) poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$,
- b) poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$,
- c) poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $p=0,2\%$,
- d) poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. c) Prawa wodnego, tj. obszarem między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.
- e) poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Gmina Pogorzela (obszar administrowany przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu) położona jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Pogorzela (obszar administrowany przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu) klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą.

Na terenie Gminy Pogorzela znajdują się obiekty zabytkowe, o wysokich walorach artystycznych i mające historyczne znaczenie. Część z nich wpisana jest do rejestru zabytków. Do najważniejszych należą:

- wiatrak paltrak obrotowy młyn motorowy w Gumienicach (1109/A) z 1873 r.,
- zespół pałacowy z 1860 r. w Kromolicach (620/1148) wraz z parkiem,
- dom robotników folwarcznych w Kromolicach (492/1063/A) powstały w ok. 1860 r.,
- spichlerz folwarczny w Kromolicach (491/1062/A) powstały ok. 1850 r.,
- założenie urbanistyczne i zespół budowlany w Pogorzeli (1475/A) z pocz. XV w., kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła w Pogorzeli (722/Wklp/A), powstały w latach 1778-1781, wraz z zabytkowym cmentarzem, plebanią i ogrodem,
- kościół ewangelicki w Pogorzeli (1473/A) z 1861 r., obecnie nieużytkowany wraz z zabytkową pastorówką,
- zespół pałacowy z XVIII/XIX w. w Pogorzeli (663/1673) wraz parkiem.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu gostyńskiego w latach 2017-2021. Na terenie powiatu największą zmianę obserwuje się dla Gminy Gostyń, gdzie liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 285. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Pogorzela w roku 2021 stanowiły 5,35% (448 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie gostyńskim. Udział ten ułokował Gminę na ostatnim miejscu wśród gmin powiatu.

Tab. 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie gostyńskim w latach 2017-2021

JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2017-2021
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat gostyński	7 392	100,0%	8 374	100,0%	982
Borek Wielkopolski	591	8,00%	643	7,68%	52
Gostyń	3 185	43,09%	3 470	41,44%	285
Krobia	1 342	18,15%	1 593	19,02%	251
Pępowo	488	6,60%	576	6,88%	88
Piaski	738	9,98%	875	10,45%	137
Pogorzela	405	5,48%	448	5,35%	43
Poniec	643	8,70%	769	9,18%	126

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Pogorzela, największą część podmiotów działa w budownictwie (97 podmiotów), handlu hurtowym i detalicznym (97) oraz pozostałej działalności usługowej (45).

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku w rolnictwie zatrudnionych było 846 osób co stanowiło ok. 17% wszystkich mieszkańców Gminy.

Tab. 6. Podmioty działające na terenie Gminy Pogorzela w 2021 r. według sekcji PKD

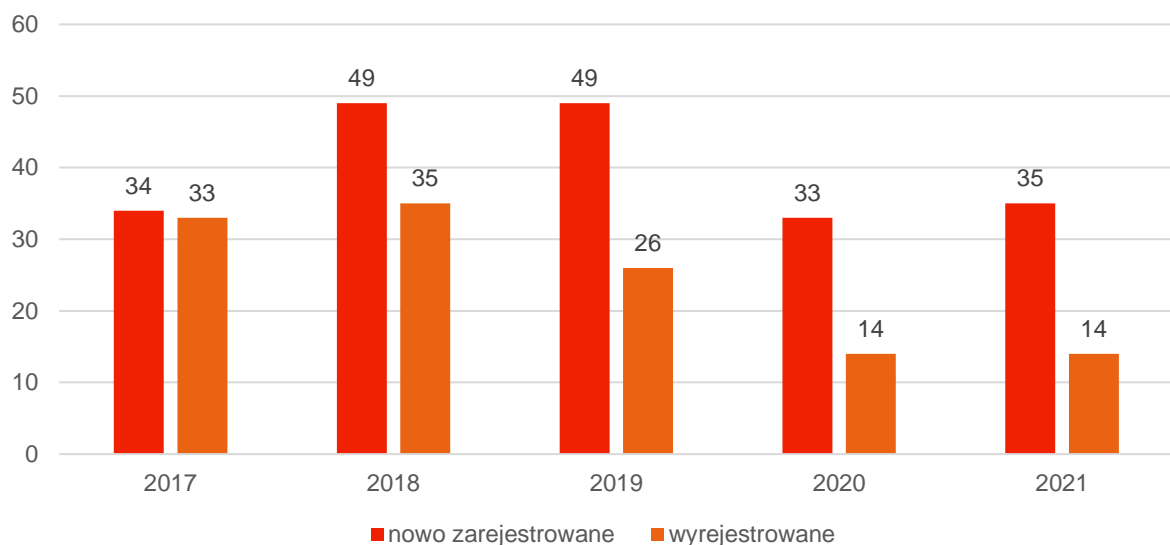
SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA F Budownictwo	97	21,75%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	97	21,75%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	45	10,09%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	39	8,74%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32	7,17%

SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26	5,83%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	20	4,48%
SEKCJA P Edukacja	18	4,04%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17	3,81%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11	2,47%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	2,02%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	2,02%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	1,35%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	1,35%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	5	1,12%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	1,12%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0,67%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0,22%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Pogorzela. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2017-2021. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych.

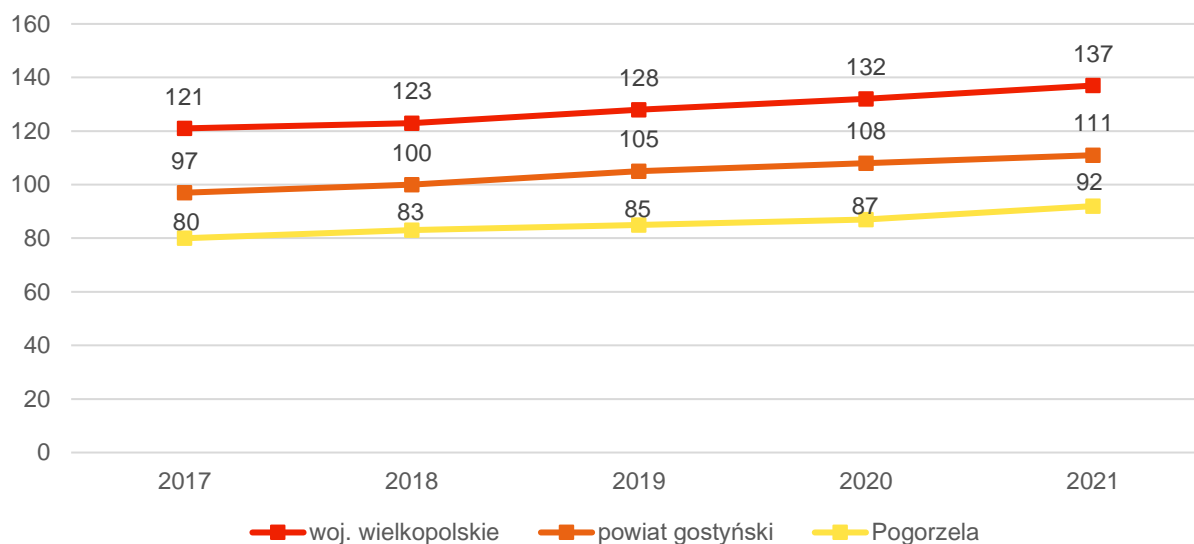
Ryc. 11. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2017-2021 działających na terenie Gminy Pogorzela

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Uszczegółowieniem informacji o poziomie rozwoju przedsiębiorczości jest analiza liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców Gminy Pogorzela. W analizowanym okresie na tle powiatu i województwa, wskaźnik ten był na niskim poziomie, choć stopniowo wzrastał. W 2021 roku wynosił on 92 podmiotów na 1 tys. mieszkańców i był on o 19 niższy od średniej dla powiatu gostyńskiego oraz o 45 niższy od średniej dla województwa wielkopolskiego.

Ryc. 12. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pogorzela na tle powiatu i województwa

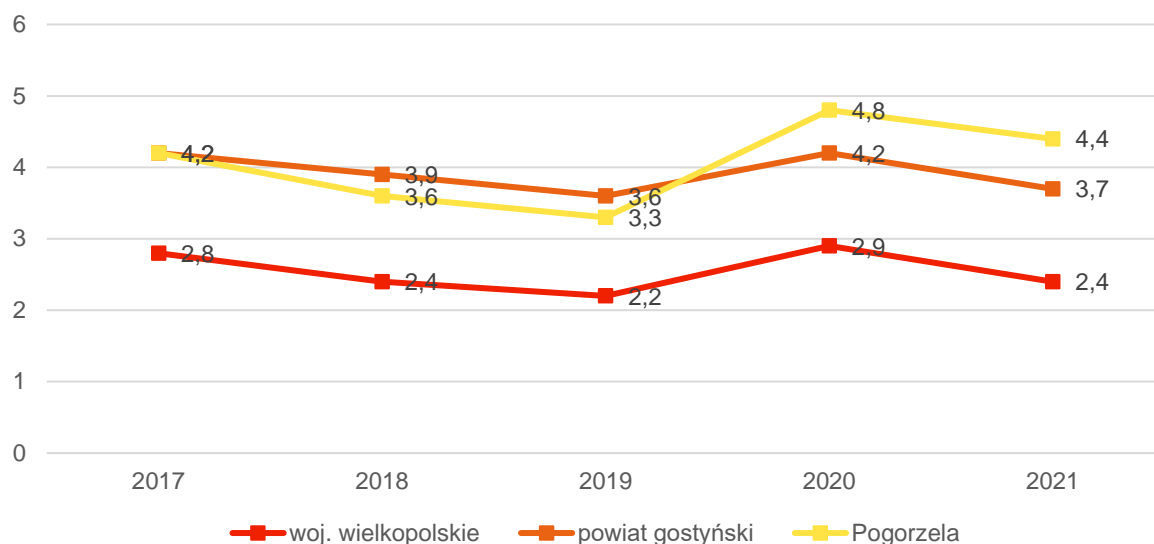
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy można wskazać m.in.:

- AGRO – TOM Tomasz Kaniewski (Producent Maszyn Rolniczych, ul. Błonie 40, 63 – 860 Pogorzela,
- TURBAŃSCY Sp. z o.o. (Serwis samochodów ciężarowych, transport, myjnia), Głuchów 34, 63-860 Pogorzela,
- ACER Sp. z o.o. PPHU (usługi stolarskie), ul. Wiosny Ludów 28, 63-860 Pogorzela,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Pogorzeli, ul. Gostyńska 6, 63-860 Pogorzela,
- Klonowski Jan, Naprawa maszyn i urządzeń rolniczych, Bohaterów Westerplatte 11, 63-860 Pogorzela,
- P.P.H.U Ratbet Artur Rataj (zaopatrywanie gospodarstw rolnych w komponenty paszowe, nawozy, zboża i folie rolnicze), Gostyńska 20, 63-860 Pogorzela.

Rozwój gospodarczy jednostki wiąże się również z rynkiem pracy. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Pogorzela. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2017-2021. Można na nim zaobserwować, że do 2019 roku zauważalny był trend malejący w Gminie Pogorzela w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 4,2% w roku 2017, do poziomu 3,3% w roku 2019). Jednak od roku 2019 liczba osób pozostających bez zatrudnienia zaczęła ponownie rosnąć do poziomu 4,8% w roku 2020. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w 2021 roku minimalnie się zmniejszył do poziomu 4,4%.

Ryc. 13. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Pogorzela i na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy dla powiatu gostyńskiego na koniec 2021 roku zarejestrowanych bezrobotnych było 1 674 osób, w 992 kobiety. Analizując szczegółowe dane dotyczące liczby bezrobotnych w roku 2021 można zauważyć, że około 60% osób bezrobotnych to kobiety. Należy zwrócić uwagę na odsetek osób długotrwale bezrobotnych (30,7%), co może oznaczać, że osoby te nie są zainteresowane podjęciem pracy lub ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku.

Tab. 7. Struktura bezrobotnych w powiecie gostyńskim (stan na koniec 2021 roku).

Wyszczególnienie		Bezrobotni zarejestrowani	
		razem	kobiety
Ogółem		1 674	992
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	132	50
	1-3	254	131
	3-6	213	126
	6-12	224	120
	12-24	336	213
	Pow. 24	515	352
Wiek	18-24	241	148
	25-34	507	363
	35-44	404	260
	45-54	257	135
	55-59	166	86
	60 lat i więcej	99	x
Wykształcenie	wyższe	143	118

	policealne i śr. zawod./branżowe	357	250
	średnie ogólnokształcące	196	149
	zasadnicze zawod./branżowe	572	290
	gimnaz./podstaw. i poniżej	406	185

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPiT-01. Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu.

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie gostyńskim wynosiło 5 174,68 zł, co odpowiada 86,2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji w Strzelcach Wielkich. Oprócz Gminy Pogorzela do Związku należą także Gminy Krobia, Kobylin i Pępowo.

W zakresie kanalizacji sanitarnej Aglomeracja Pogorzela wyznaczona została na podstawie uchwały Nr XX/153/2020 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 17 grudnia 2020 r. W skład aglomeracji Pogorzela weszły następujące miejscowości: miasto Pogorzela, Głuchów, Elzbiетków, Bielawy Pogorzelskie.

Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji (RLM) dla aglomeracji Pogorzela wynosi 2 441 RLM i obejmuje:

- 2 438 RLM pochodzących od mieszkańców korzystających z istniejącej sieci kanalizacyjnej,
- 3 RLM pochodzących od mieszkańców oraz osób czasowo przebywających na terenie aglomeracji, korzystających z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych (przydomowe oczyszczalnie ścieków, zbiorniki bezodpływowe), nieplanowanych do podłączenia do sieci, określona na podstawie rejestrów prowadzonych przez Gminę.

W mieście Pogorzela przy ul. Wiosny Ludów działa mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków dla aglomeracji o średniej dobowej wydajności $Q_{\text{śrd}} = 638 \text{ m}^3/\text{d}$. Szacuje się, że będzie ona wystarczająca zarówno przy aktualnym poziomie liczby mieszkańców, jak i w przypadku zwiększenia się tej liczby.

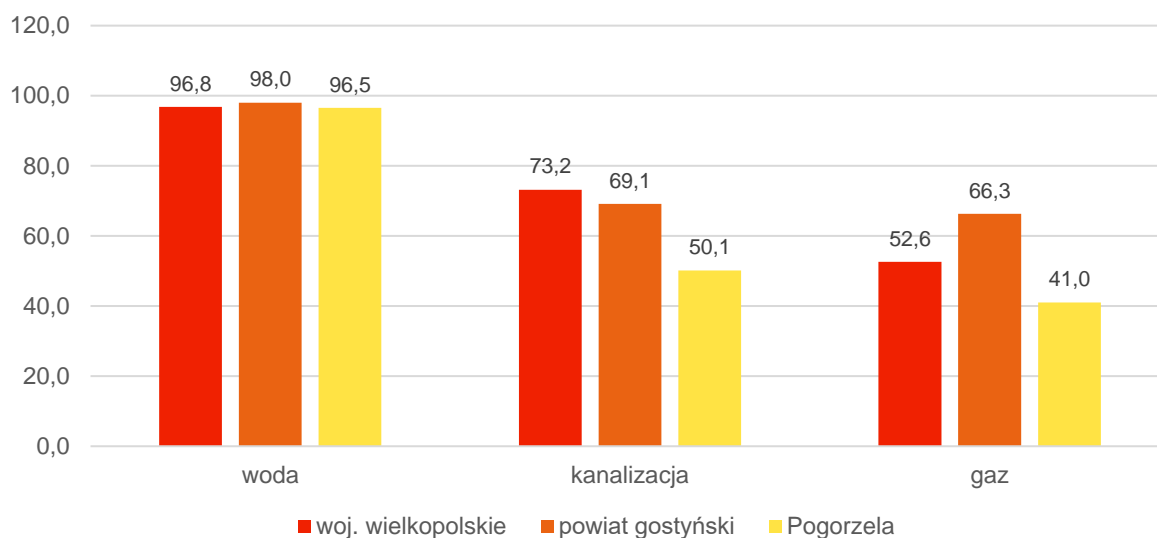
Mieszkańcy, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków, dla których Gmina Pogorzela prowadzi inwentaryzację.

Na terenie Gminy pracują dwie stacje wodociągowe w Małgowie i we Wziąchowie, jednakże część mieszkańców Gminy ma dostarczaną wodę z ujęć w Łagiewnikach, gm. Kobylin i z Siedlca, gm. Pępowo.

Poniżej zaprezentowana została analiza procentowego udziału korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Pogorzela na tle porównywanych jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. Poziom zwodociągowania w Gminie w 2021 r. osiągnął 96,8% i był porównywalny do województwa wielkopolskiego (96,8%) i niższy niż średnia w powiecie gostyńskim (98%). W przypadku udziału korzystających z instalacji kanalizacyjnej wskaźnik dla Gminy Pogorzela osiągnął wynik 50,1% i był niższy niż wskaźnik dla powiatu gostyńskiego – 69,1% i niższy niż dla województwa wielkopolskiego – 73,2%. Pod względem dostępu sieci gazowej Gmina osiągnęła najniższy udział spośród analizowanych jednostek, który wynosił 41%, mimo 98% gazyfikacji Gminy. Sieć gazowa na terenie Gminy doprowadzona jest do wszystkich mieszkańców. Gmina Pogorzela

posiada stację redukcyjno-pomiarową o przepustowości gazu 6.000 m³/h. Na 12 sołectw w Gminie 11 posiada gaz, długość sieci gazowej średniego ciśnienia wynosi ok. 60 km.

Ryc. 14. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Pogorzela w 2021 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Pogorzela jest Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego. Wszystkie odpady komunalne wywożone są do miejscowości Trzebania, gdzie zlokalizowany jest Zakład Zagospodarowania Odpadów. ZZO Trzebania powstał w wyniku porozumienia Miasta Leszna oraz kilkunastu sąsiednich gmin: Rawicz, Gostyń, Poniec, Rydzyna, Włoszakowice, Wijewo, Świąciechowa, Lipno, Osieczna, Krzemieniewo, Miejska Górka, Bojanowo, Śmigiel, Krzywiń, Krobia, Pępowo, Pogorzela. Zarządzającym zakładem jest Miejski Zakład Oczyszczania w Lesznie.

Zgodnie z Uchwałą Nr XLII/1/2021 Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego” z dnia 9 listopada 2021 r. stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od roku 2022 wynosi:

- dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, wysokość miesięcznej opłaty za jedną osobę wynosi 33 zł od mieszkańca miesięcznie,
- ryczałtowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od domku letniskowego na nieruchomości albo innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe wynosi 191 zł za rok.

Od 1 czerwca 2020 r. istnieje możliwość zwolnienia z części opłaty z tytułu kompostowania. Zwolnienie zostało określone na podstawie Uchwały Nr XXXIV/6/2020 Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego” z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie zwolnienia z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Ze zwolnienia z opłaty w wysokości 3 zł od osoby/m-c mogą korzystać właściciele nieruchomości którzy w domach jednorodzinnych kompostują odpady w przydomowym kompostowniku.

W poniższej tabeli przedstawiony został stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Pogorzela w latach 2017-2021. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów zbieranych z obszaru Gminy zmniejszała się. Udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie zbieranych odpadów corocznie się zwiększał z poziomu 10% w 2017 roku do poziomu 25% w 2021 roku.

Tab. 8. Stan gospodarki odpadami w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	4 396	4 383	4 345	4 257	4 211
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:					
<i>zmieszane</i>	1 223,48	1 199,06	1 251,78	704,62	717,64
<i>segregowane</i>	129,20	150,26	169,56	228,74	244,52
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	10%	11%	12%	25%	25%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,31	0,31	0,33	0,22	0,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Na terenie Gminy Pogorzela przy ulicy Gostyńskiej 14a funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. PSZOK czynny jest wtorki i soboty w godz. 10⁰⁰-14⁰⁰ oraz w czwartki 14⁰⁰-18⁰⁰.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Działalność w zakresie ochrony środowiska prowadzona jest w Gminie Pogorzela w oparciu o następujące dokumenty:

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pogorzela na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pogorzela na lata 2021-2030.

Plan działań Gminy Pogorzela obejmuje zadania dla sfery użyteczności publicznej oraz dla mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów działających na terenie omawianej gminy. Zostanie wykonane zadanie tj.:

- Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Pogorzeli obejmować będzie ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropodachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, zmianę źródła ciepła z węglowego na kotłownię gazową, wymianę wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania (rury i grzejniki wraz z montażem zaworów termostatycznych), zastosowanie instalacji fotowoltaicznej o mocy 15 kWp, wymianę lamp na energooszczędne ledowe.

Gmina Pogorzela współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa

efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE.

Gmina Pogorzela zaczęła rozpowszechniać na swoim terenie energie pozyskaną z wiatru, świadczy to o tym uchwalenie dwóch poniższych dokumentów, tj.:

- Uchwała nr XXXV/216/10 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 25 lutego 2010 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Farma Wiatrowa Pogorzela,
- Uchwała nr XXXVIII/231/10 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 27 maja 2010 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pn. Farma Wiatrowa Pogorzela II.

Pierwsza Uchwała wprowadza podstawowe zasady wprowadzania zespołu elektrowni wiatrowych na teren obszaru planu zagospodarowania przestrzennego w Gminie Pogorzela. Niniejszy Plan jest podstawą do wydania decyzji administracyjnych, które umożliwią rozwój odnawialnych źródeł energii na omawianym terenie.

Druga z nich określa teren objęty planem miejscowym obejmującym obszar w obrębach ewidencyjnych wsi: Głuchów, Gumienice, Łukaszew, Ochla, Wziachów Paradów i Małgów. Tereny te charakteryzują się wysokimi klasami gruntów – II, III i IV. Stałemu wyłączeniu z produkcji rolniczej podlegać będą jedynie powierzchnie przeznaczone pod obiekty elektrowni wiatrowych i wewnętrzne drogi dojazdowe na terenie działek rolnych. Warto podkreślić, iż pozostałe grunty zlokalizowane w omawianym obszarze pozostaną w dotychczasowym użytkowaniu.

W roku 2021 rozpoczęły się 3 inwestycje wykonania elektrowni wiatrowych, które zakończyły się w 2023 roku. Inwestorem jest firma DOMREL .

2.3. Stan finansów samorządowych

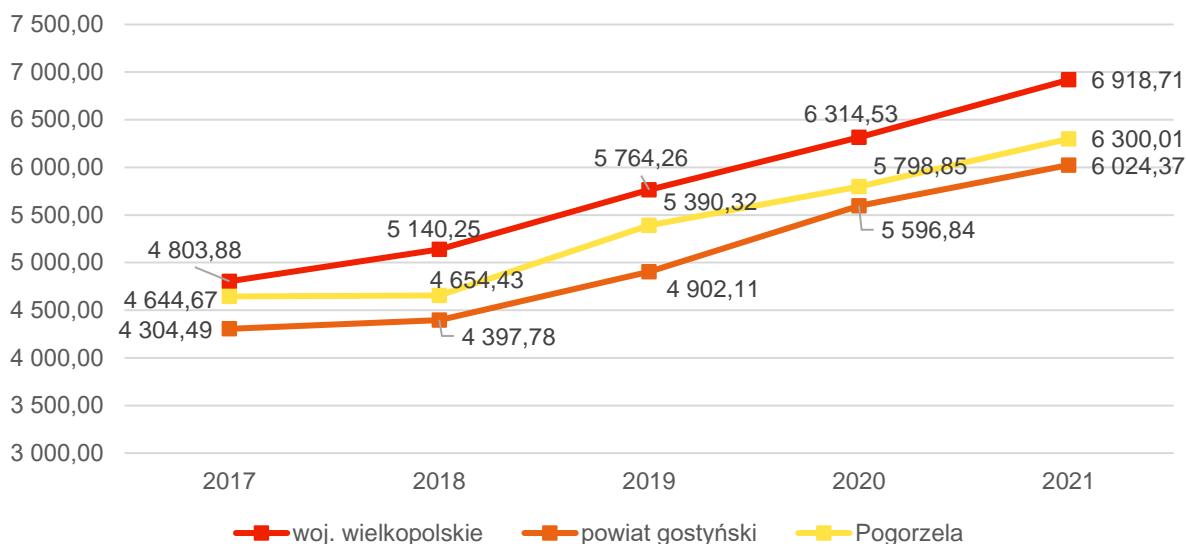
Wykonanie budżetu

W latach 2017-2021 dochody Gminy Pogorzela ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 23,4 mln zł w 2017 roku do 30,8 mln zł w 2021 roku. Największy wzrost nastąpił w 2019 roku, kiedy dochody zwiększyły się o ponad 3,4 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim, co spowodowane było m.in. wzrostem dochodów majątkowych, z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się średniego dochodu na jednego mieszkańca Gminy Pogorzela na tle porównywanych jednostek. Analizując powyższe dane zauważyć można, że dochód na 1 mieszkańca w Gminie Pogorzela stale rósł, osiągając w 2021 roku wielkość 6 300,01 zł. Dodatkowo, wskaźnik ten, od 2017 roku wzrósł nominalnie o 1 655,34 zł.

Wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Pogorzela w 2021 roku był wyższy od średniej wyznaczonej dla powiatu gostyńskiego (6 024,37 zł) o 275,64 zł i niższy niż średnia wyznaczona dla województwa wielkopolskiego (6 918,71 zł, różnica 618,70 zł).

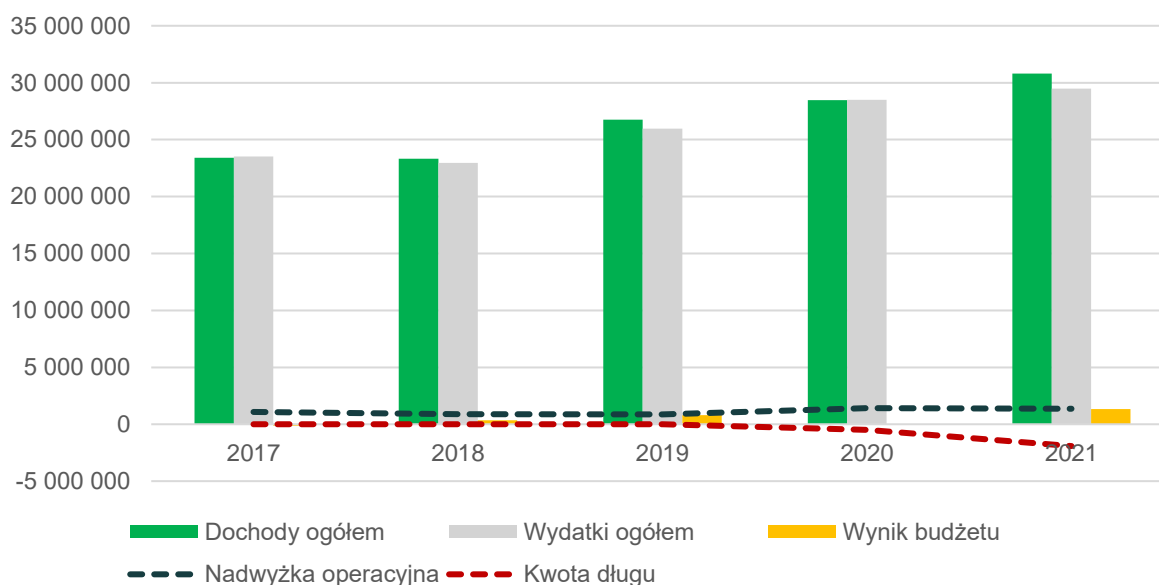

Ryc. 15. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Pogorzela na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 96,2%). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów z tytułu dotacji na cele bieżące oraz pozostałych dochodów bieżących.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 20,06 mln zł i do 2021 roku wzrosły o ponad 5,1 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Pogorzela w latach 2017-2021 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) wahał się między 1,07 mln zł w 2017 roku, a 1,3 mln zł w 2021 roku.

Należy jednak mieć na uwadze, iż niestabilna sytuacja na rynku usług oraz rosnąca inflacja może wpłynąć na obniżenie dochodów własnych Gminy, a w konsekwencji spadek jej zdolności inwestycyjnych.

Ryc. 16. Wykonanie budżetu Gminy Pogorzela w latach 2017-2021

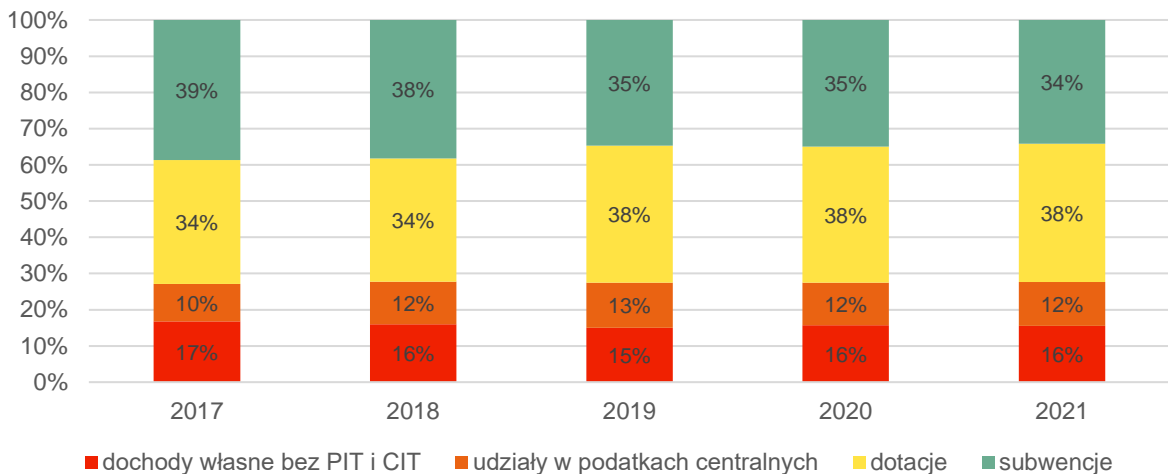

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Ujemny wynik budżetu biorąc pod uwagę lata 2017-2021 wystąpił w roku 2017 (ok. 121 tys. zł) i 2019 (ok. 12 tys. zł) i był spowodowany wyższymi nakładami na inwestycje w tym okresie.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów Gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Ryc. 17. Struktura dochodów Gminy Pogorzela w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2017 roku udział dochodów własnych (bez udziału w podatkach centralnych) Gminy w ogólnych dochodach stanowił 17%. W latach 2017-2021 nastąpił nieznaczny spadek do poziomu 16%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa (przede wszystkim na program „Rodzina 500+”). Nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy z 34% do 38%. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Pogorzela utrzymywały się na stałym poziomie: od 27% w roku 2017 do 28% w roku 2021 roku., co znacznie ograniczało możliwość samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji.

Zagłębiając się dalej w analizę dochodów własnych Gminy Pogorzela, największy wpływ na wynik budżetu miał podatek PIT, który dynamicznie wzrastał z roku na rok. Generował dochody na poziomie średnio 3,04 mln zł rocznie. W 2021 roku było to 3,6 mln zł, a różnica między pierwszym, a ostatnim analizowanym rokiem wynosiła blisko 1,25 mln zł. Pomimo wzrostu nominalnego, udział dochodów z tytułu udziału w podatku PIT i CIT w dochodach gminy ogółem utrzymywał się na stałym poziomie. Bardzo znaczący w strukturze dochodów był podatek od nieruchomości generujący w 2021 roku ok. 1,79 mln zł, przy czym w porównaniu z pierwszym analizowanym rokiem nastąpił jego wzrost, a różnica nominalna wyniosła ponad 500 tys. zł. Wśród pozostałych dochodów warto wyróżnić także podatek rolny – 1,3 mln zł w 2021 roku (od 2017 wzrost o ponad 172 tys. zł), podatek od środków transportowych – utrzymujący się na podobnym poziomie w analizowanych latach, generujący średnio 160 tys. zł rocznie, a także podatek od czynności cywilnoprawnych, który zmalał o 264 tys. zł na przestrzeni 5 lat i tym samym osiągając wartość prawie 204 tys. zł w 2021 roku.

Tab. 9. Dochody podatkowe Gminy Pogorzela w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	2 378 291,00	2 672 590,00	3 291 635,00	3 249 791,00	3 629 127,00
CIT	57 849,48	51 311,08	60 842,60	103 532,84	120 839,77
podatek rolny	1 136 138,70	1 176 382,05	1 243 483,97	1 295 635,58	1 308 628,15
podatek od nieruchomości	1 259 456,40	1 388 946,65	1 494 182,05	1 670 009,60	1 792 142,43
podatek leśny	53 610,00	55 002,00	53 261,00	54 723,00	55 668,00
podatek od środków transportowych	152 722,00	157 971,00	151 362,00	155 377,00	184 543,00
karta podatkowa	777,93	4 274,50	8 285,00	7 853,41	6 537,04
podatek od czynności cywilnoprawnych	468 156,16	179 334,01	139 161,99	349 630,41	204 011,47
wpływy z opłaty skarbowej	19 041,50	20 559,00	16 996,00	17 947,00	17 627,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Należy również mieć na uwadze, że potencjał finansowy Gminy w zakresie podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych jest wyższy. Wynika to z tego, że Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2017-2021 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wynosiła 4,95 mln zł, natomiast z tytułu podatku od środków transportowych 533 tys. zł.

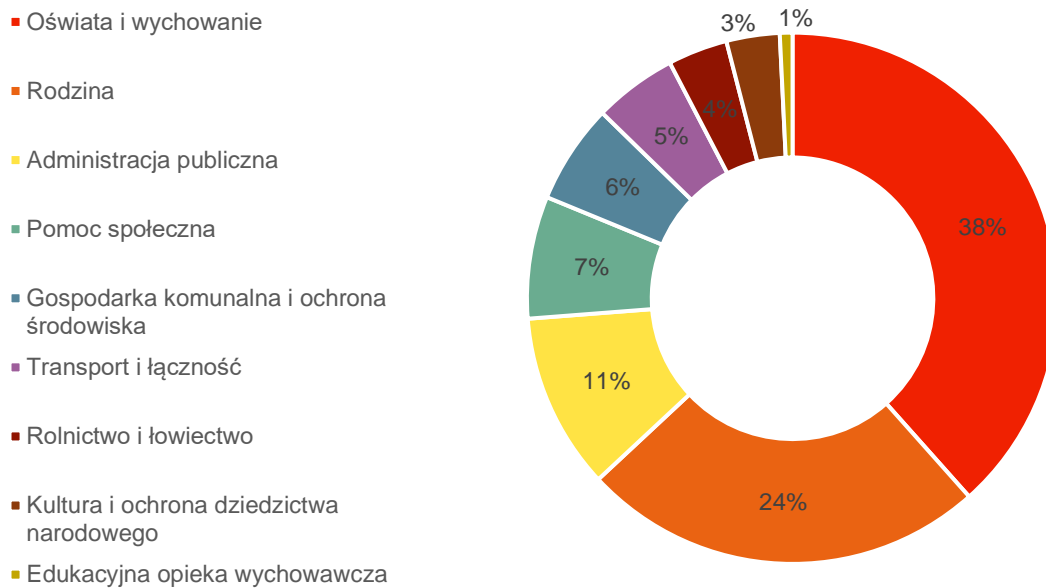
Tab. 10. Kwoty stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień podatkowych w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	529 903,70	580 177,53	644 106,77	625 653,85	661 820,57
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	355 113,57	356 155,90	363 768,66	419 028,91	420 632,91
	suma	885 017,27	936 333,43	1 007 875,43	1 044 682,76	1 082 453,48
podatek od środków transportowych	skutki obniżenia górnych stawek podatków	90 361,00	101 194,00	99 442,00	109 874,00	132 741,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Z kolei biorąc pod uwagę wydatki, największy ich udział przypadł w działach: oświata i wychowanie (średnio 38% w latach 2017-2021), rodzina (24%), administracja publiczna (11%), pomoc społeczna (7%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6%), transport i łączność (5%) oraz rolnictwo i łowiectwo (4%).

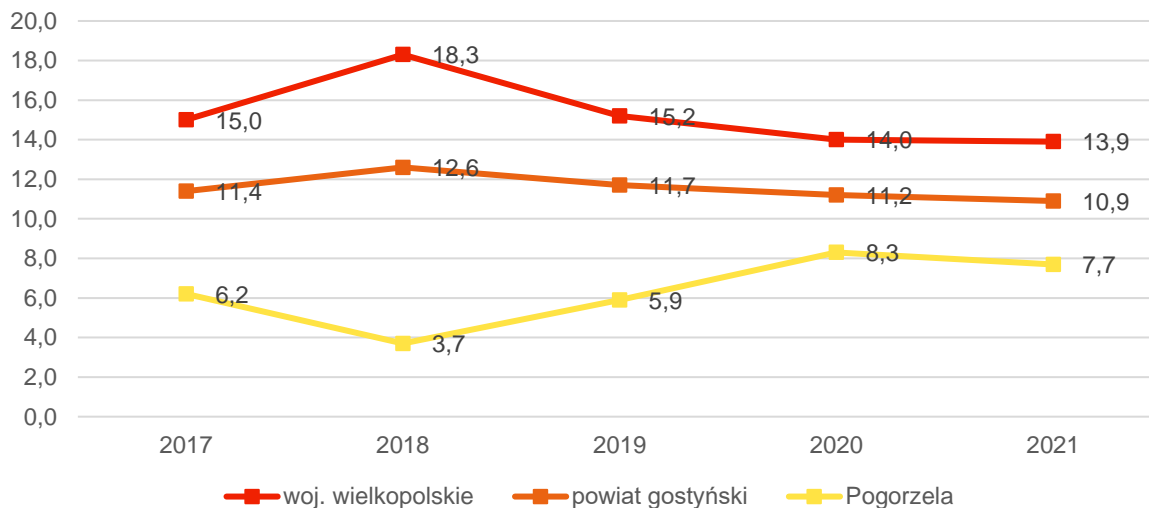

Ryc. 18. Struktura wydatków w Gminie Pogorzela w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Na poniższej rycinie przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Pogorzela na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021. Największy udział wydatków majątkowych wystąpił w 2020 (8,3%) i w 2021 roku (7,7%). W pozostałych latach wydatki kształtowały się w granicach od 3,7% do 6,2%.

Ryc. 19. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Pogorzela na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników.

Fundusze Europejskie 2014-2020

Gmina Pogorzela w latach 2014-2021 pozyskała dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na cztery projekty. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.gov.pl łączna wartość dofinansowania projektów wynosiła 755 tys. zł i przeznaczona była głównie na projekty społeczne.

Tab. 11. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość projektu	Wartość dofinansowania
1.	Zawodowcy z Pogorzeli	Gmina Pogorzela	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	326 102,50 zł	277 187,12 zł
2.	Wyruszamy do Przedszkola "Raj Psotników" - zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej w Gminie Pogorzela	Gmina Pogorzela	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	222 047,00 zł	188 739,95 zł
3.	Wsparcie kształcenia zdalnego w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli	Gmina Pogorzela	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	212 700,00 zł	180 795,00 zł
4.	Aktywny Klub Seniora	Gmina Pogorzela	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	127 612,50 zł	108 470,62 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład jest to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK. Gmina Pogorzela pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę 12,66 mln zł.

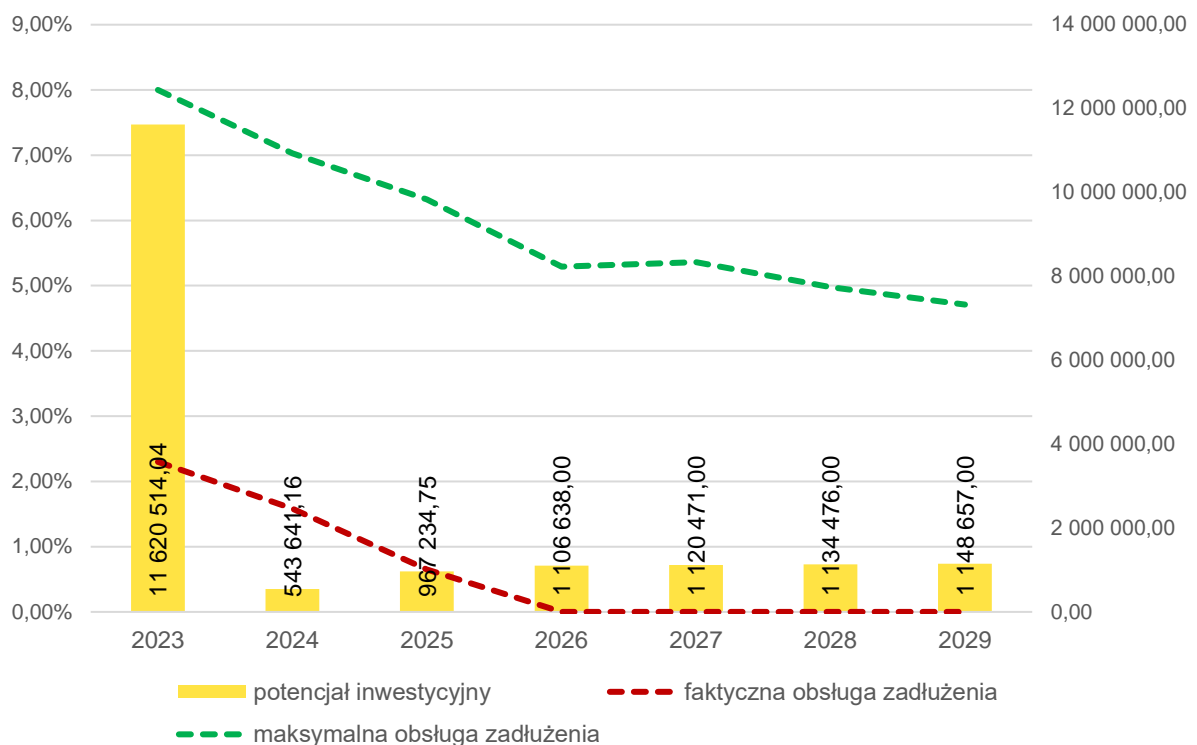
Wnioskodawca	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
Gmina Pogorzela	Poprawa efektywności energetycznej budynku szkoły podstawowej w Pogorzeli	2 925 000 zł
Gmina Pogorzela	Przebudowa dróg gminnych o nawierzchni gruntowej w Gminie Pogorzela	3 176 543,88 zł
Gmina Pogorzela	Przebudowa dróg gminnych o nawierzchni bitumicznej w Gminie Pogorzela	6 037 777,00 zł

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pogorzela na lata 2023-2029 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2029 (uchwała Nr XXXV/249/2022 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 20 października 2022 r.). Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pogorzela pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 20. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pogorzela na lata 2023-2029

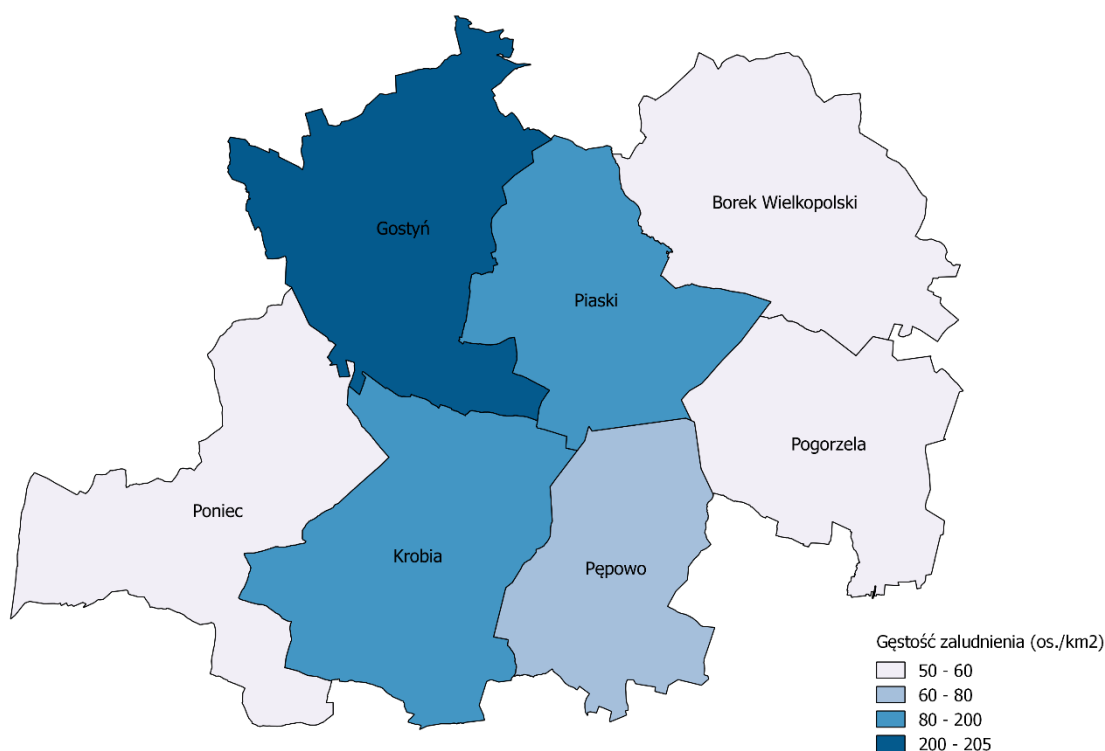
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXXV/249/2022 Rady Miejskiej w Pogorzeli z dnia 20 października 2022 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pogorzela na lata 2022-2029.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2029. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 17,64 mln zł, z czego 11,62 mln będzie wydatkowane w 2023 roku i były to dotacje z Rządowego Funduszu Polski Ład. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Pogorzela w roku 2021 liczyła 4 855 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 50 os./km². Z tego względu gęstość zaludnienia w Gminie była najniższa w powiecie gostyńskim, gdzie gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 93 os./km². Największa gęstość zaludnienia występowała w Gminie Gostyń (205 os./km²).

Ryc. 21. Gęstość zaludnienia w powiecie gostyńskim w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące zmiany liczby ludności w latach 2017-2021 w Gminie Pogorzela, powiecie gostyńskim oraz pozostałych gminach należących do powiatu. Zauważa się spadek liczby ludności na przestrzeni lat. W Gminie Pogorzela w 2021 roku wynosiła ona 4 855 mieszkańców, co daje o 181 mieszkańca mniej niż w pierwszym analizowanym roku. Średnia dynamika zmiany liczby ludności dla Gminy wynosiła 99,1% oraz 99,7% dla powiatu. Liczba ludności w Gminie stanowi 6% mieszkańców powiatu.

Tab. 12. Zmiany liczby ludności w powiecie gostyńskim w latach 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
powiat gostyński	76 087	76 011	75 908	75 732	75 291	100%	99,7%
Borek Wielkopolski	7 536	7 505	7 473	7 441	7 360	10%	99,4%
Gostyń	28 059	28 110	28 192	28 200	28 105	37%	100,0%
Krobia	13 079	13 034	12 994	12 918	12 873	17%	99,6%
Pępowo	5 979	5 981	5 948	5 938	5 889	8%	99,6%
Piaski	8 633	8 648	8 630	8 613	8 551	11%	99,8%
Pogorzela	5 036	4 989	4 937	4 907	4 855	6%	99,1%
Poniec	7 765	7 744	7 734	7 715	7 658	10%	99,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego kształtował się na poziomie ujemnym nie tylko w Gminie Pogorzela – jest to sytuacja charakterystyczna dla całego regionu, w tym powiatu i województwa. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Pogorzela był na poziomie -3,48 i corocznie się zmniejszał. Tendencję spadkową wykazywał również wskaźnik salda migracji na 1 000 mieszkańców. Wszystkie gminy powiatu gostyńskiego (poza Gminą Krobia) w 2021 r. odnotowały ujemne saldo migracji. Wskaźnik dla Gminy Pogorzela w 2021 r. wyniósł -5,10.

Tab. 13. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
woj. wielkopolskie	-2,75	-1,20	0,60	0,08
powiat gostyński	-2,99	-1,47	-2,60	-0,03
Borek Wielkopolski	-5,13	-1,25	-3,80	0,33
Gostyń	-2,31	-1,68	-1,80	-0,35
Krobia	-4,66	-1,76	0,90	0,23
Pępowo	1,85	0,21	-9,40	-1,60
Piaski	-0,81	-1,07	-2,80	0,80
Pogorzela	-3,48	-1,22	-5,10	-0,53
Poniec	-6,51	-2,37	-3,40	0,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Pogorzela zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Dynamika wzrostu tego wskaźnika wyniosła dla Gminy 115%. W 2021 roku wskaźnik ten był niższy w Gminie (21,5) niż w powiecie (24,7) i niższy niż w województwie wielkopolskim (26,9), co jest sytuacją korzystną.

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Pogorzela można zauważyć, że wyraźnie zmniejsza się w niej odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat). Nie jest to pozytywna cecha Gminy, ponieważ ludzie w tym wieku są główną siłą napędową jednostki samorządu terytorialnego. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2017-2021 była na poziomie 95% – wynika z tego, że udział ludności w wieku kreatywnym spada, jednak wolniej niż ma to miejsce w stosunku do średniej powiatu i województwa. W 2021 roku wskaźnik ten był wyższy w Gminie (16,11) niż w powiecie (14,52) i wyższy niż w województwie wielkopolskim (13,48). Mimo, iż dane są na ten

moment zadowalające, należy zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Tab. 14. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Pogorzela w 2017 i 2021 roku na tle innych jednostek

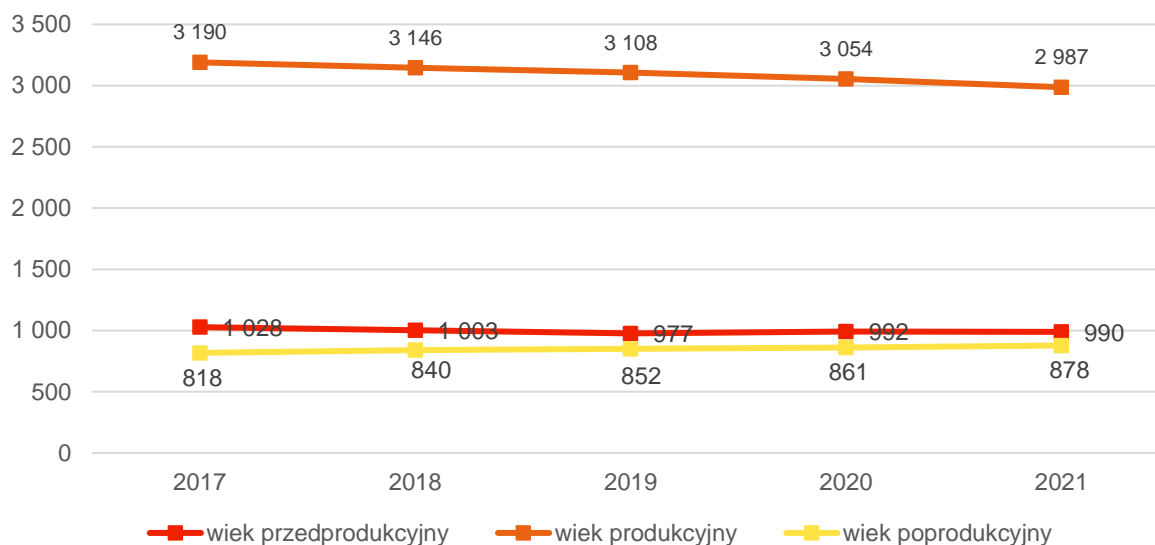
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
woj. wielkopolskie	15,54	13,48	87%	23,20	26,90	116%
powiat gostyński	16,32	14,52	89%	21,60	24,70	114%
Pogorzela	16,94	16,11	95%	18,70	21,50	115%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Pogorzela, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2017-2021. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przyszłych latach może przewyższyć liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Co będzie skutkowało wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, głównie skierowane dla seniorów, a jednocześnie spadku zapotrzebowania na inne.

Ryc. 22. Struktura ludności w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Do form opieki nad dziećmi do lat 3 zalicza się żłobki oraz kluby dziecięce. Na terenie Gminy Pogorzela nie funkcjonują publiczne placówki tego typu.

Na terenie Gminy Pogorzela funkcjonuje Przedszkole Samorządowe Raj Psotników w Pogorzeli. W 2021 roku w przedszkolu funkcjonowało 8 grup, do których uczęszczało 165 dzieci. Przedszkole było otwarte od 6:30 do 15:30.

Tab. 15. Przedszkole na terenie Gminy Pogorzela

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkole Samorządowe Raj Psotników w Pogorzeli	165	8	20,625	6.30-15.30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pogorzeli

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące sytuacji związanej w upowszechnieniem opieki przedszkolnej na terenie Gminy Pogorzela. Poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej do roku 2020 rósł, osiągając poziom 83% w 2020 roku. W 2021 roku poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej wyniósł 76%. Tabela zawiera również informacje o liczbie dzieci zamieszkujących Gminę Pogorzela, ale uczęszczających do przedszkola poza jej terenem oraz odwrotnie – o liczbie dzieci zamieszkujących inne gminy, ale zapisanych do placówki na obszarze Gminy Pogorzela. Liczby te uległy niewielkim zmianom w latach 2017-2021. W roku szkolnym 2021/2022 13 dzieci będących mieszkańcami Gminy Pogorzela uczęszczało do przedszkoli na terenie gmin sąsiadujących, natomiast nie było dzieci spoza Gminy, które dowożone byłyby do placówek na jej obszarze. Corocznie zwiększa się miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym. W 2021 roku kwota ta stanowiła 940,65 zł i była o 317,65 zł większa niż w pierwszym badanym roku.

Tab. 16. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Pogorzela

	2017	2018	2019	2020	2021
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	79%	78%	82%	83%	76%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	7	9	8	11	13
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	0	0	0	0	0
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	623,00	663,86	739,81	832,72	940,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pogorzeli

Szkoły

W 2021 roku Gmina Pogorzela była organem prowadzącym dla szkół tj.:

- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli ze szkołami:
  - Liceum Ogólnokształcące w Pogorzeli,
  - Technikum w Pogorzeli, kształćące w zawodach:
    - technik informatyk,
    - technik logistyk,
  - Branżowa Szkoła I Stopnia w Pogorzeli (wielozawodowa),
  - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Pogorzeli,
  - Szkoła Policealna w Pogorzeli:
    - technik bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - Centrum Kształcenia Ustawicznego w Pogorzeli:

- technik agrobiznesu,
- technik logistyki,
- technik rachunkowości.

Tab. 17. Szkoły na terenie Gminy Pogorzela

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli	445	23	19,34	42,88
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli	317	16	19,81	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pogorzeli

W tabeli poniżej zaprezentowany został stan bazy dydaktycznej w Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli oraz w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli w roku szkolnym 2020/2021. Szkoła podstawowa wyposażona jest w 19 sal lekcyjnych oraz w salę gimnastyczną. Do użytku nauczycieli oraz uczniów udostępnionych zostało 35 komputerów i 11 projektorów, co stanowiło 1 komputer na 12 uczniów i 1 projektor na 1 salę lekcyjną. Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych wyposażony jest w 10 sal lekcyjnych oraz w halę namiotową. Do użytku nauczycieli oraz uczniów udostępnionych zostało 129 komputerów i 11 projektorów, co stanowiło 1 komputer na 2 uczniów i 1 projektor na 1 salę lekcyjną. W każdej szkole znajdowały się świetlice, gabinet pielęgniarki, parking dla kadry i rodziców oraz działek monitoring.

Tab. 18. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Pogorzela

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	19	10
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	sala gimnastyczna – stan do remontu, kompleks „Orlik” stan dobry	hala namiotowa do remontu
Pracownie językowe	nie	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	35	129
Projektory multimedialne (szt.)	11	11
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	nie
Świetlice	tak 6.50 do 16.30	nie
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak

Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	gabinet pielęgniarstwa – tak, gabinet stomatologiczny – nie	tak
Liczba stypendystów (os.)	40	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pogorzeli

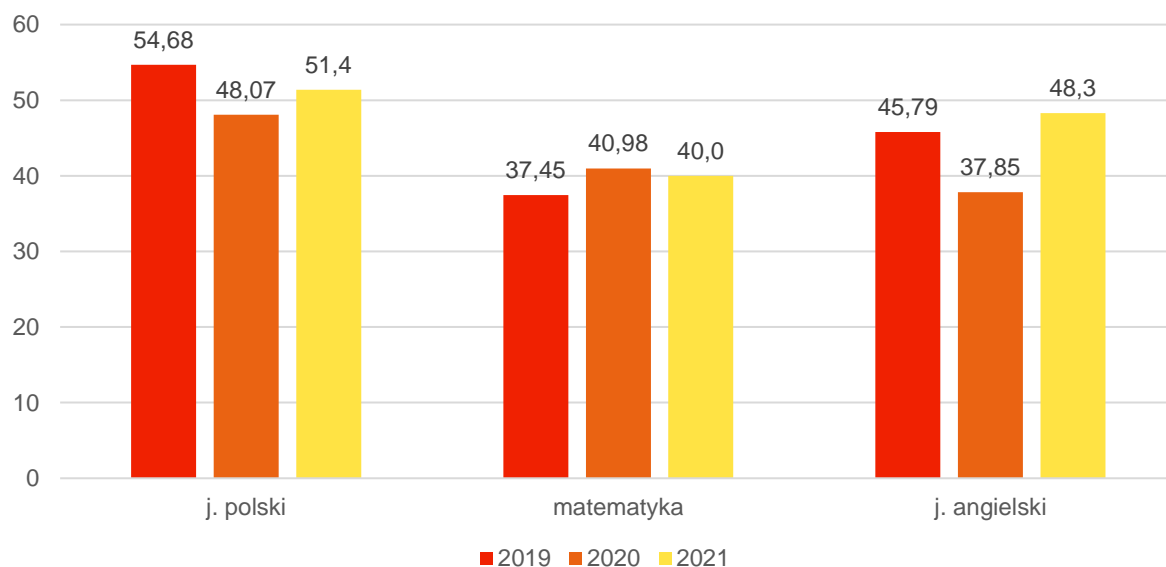
W tabeli poniżej zestawiono całkowitą liczbę uczniów uczęszczających do Szkoły Podstawowej na terenie Gminy Pogorzela w zestawieniu z liczbą dzieci zamieszkującą teren Gminy, ale dojeżdżającą do szkół poza jej granicami. Zaobserwować można, iż liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy na przestrzeni analizowanych lat 2017-2021 malała. Do szkół na terenie Gminy w 2021 roku zapisanych było 448 dzieci. Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Pogorzela, lecz uczęszczających do szkół na terenie innych gmin w analizowanych latach rosła. W 2021 roku 61 dzieci uczęszczało do szkół innych gmin.

Tab. 19. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Pogorzela uczęszczająca do szkół na terenie Gminy

	2017	2018	2019	2020	2021
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	510	520	437	433	448
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	54	51	54	59	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pogorzeli

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Średnie wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w Gminie Pogorzela na przestrzeni 3 lat obrazuje poniższe zestawienie. Wynika z niego, że z języka polskiego w 2019 osiągnięto najwyższy wynik 54,68%, w 2020 spadł do poziomu 48,07%, jednak w 2021 znów średnia była wyższa – 51,4%. Z matematyki uczniowie co roku osiągalni lepsze wyniki – w 2021 roku średni wynik był o 2,55% wyższy niż w 2019. Z języka angielskiego średni wynik w ostatnim roku był o 10,45% wyższy niż w 2020 roku.

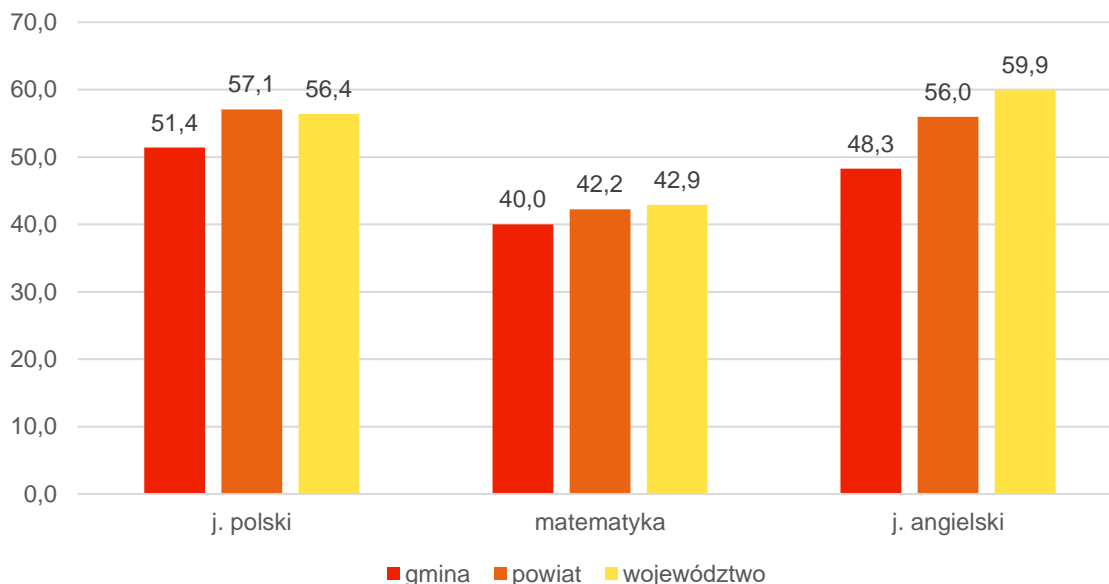

Ryc. 23. Średnie wyniki uczniów z Gminy Pogorzela na przestrzeni 3 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Poznań

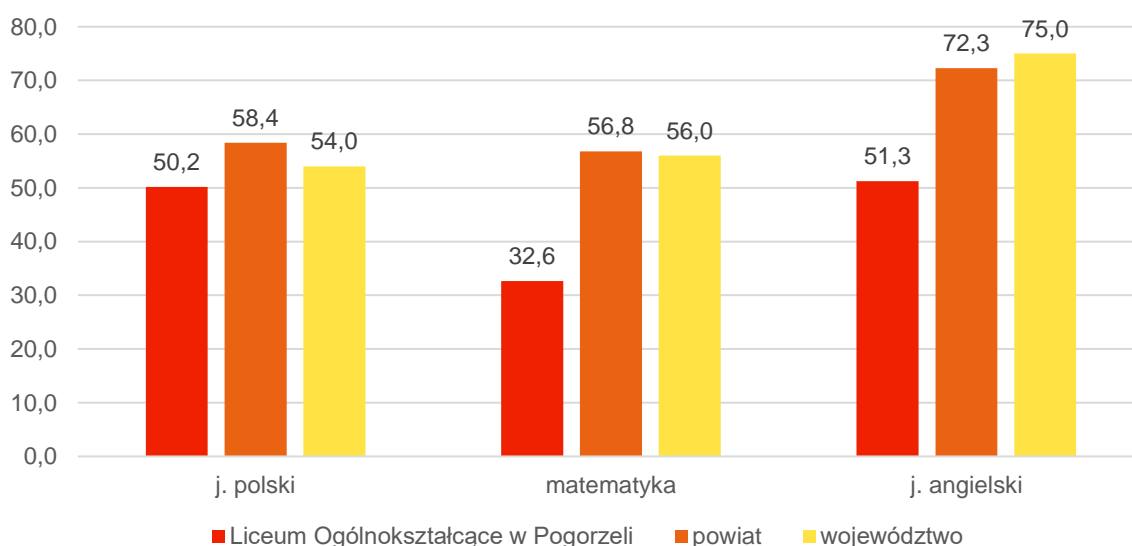

Wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2020/2021 obrazuje poniższe zestawienie. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia ze wszystkich przedmiotów jest niższy niż średnia wyznaczona dla powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego.

Ryc. 24. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Pogorzela w roku 2021 na tle powiatu i województwa
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2021.

Wyniki klas maturalnych Liceum Ogólnokształcącego w Pogorzeli z egzaminu na zakończenie szkoły w roku szkolnym 2020/2021 obrazuje poniższe zestawienie. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia ze wszystkich przedmiotów w Gminie jest niższy niż średnia wyznaczona dla województwa wielkopolskiego i dla powiatu gostyńskiego.

Ryc. 25. . Egzamin maturalny średnie wyniki procentowe egzaminów pisemnych na poziomie podstawowym w Liceum Ogólnokształcące w Pogorzeli w 2021 roku na tle powiatu i województwa
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2021

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2021. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 78,9% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale od 1,9 mln zł do 2,2 mln zł.

Tab. 20. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓŁEM	8 676 156,11	8 914 280,17	9 656 395,38	10 068 238,35	11 267 813,58
Wydatki bieżące, w tym:	8 663 369,10	8 819 286,56	9 656 395,38	10 028 093,74	11 037 609,77
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>6 722 812,42</i>	<i>6 901 385,31</i>	<i>7 680 629,29</i>	<i>7 952 385,42</i>	<i>8 833 149,32</i>
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	<i>1 940 556,68</i>	<i>1 917 901,25</i>	<i>1 975 766,09</i>	<i>2 075 708,32</i>	<i>2 204 460,45</i>
Wydatki majątkowe	12 787,01	94 993,61	0,00	40 144,61	230 203,81
SUBWENCJA OŚWIATOWA	6 813 861,00	6 543 009,00	7 020 290,00	7 258 336,00	7 481 759,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	1 862 295,11	2 371 271,17	2 636 105,38	2 809 902,35	3 786 054,58
Stopień pokrycia	79%	73%	73%	72%	66%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pogorzeli

W tabeli można również zwrócić uwagę na poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wynika z niej, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważalny jest również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2017 roku wskaźnik ten wynosił 79%, a w roku 2021 zmniejszył się do 66%.

Kultura i sport

Samorządową instytucją kultury na terenie Gminy Pogorzela jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, ogólnodostępna placówka zajmująca się animowaniem i promowaniem kultury, wspieraniem lokalnych artystów oraz organizowaniem imprez środowiskowych. W MGOK-u prowadzone są zajęcia z tańca, śpiewu, plastyki i fotografii, zajęcia instrumentalne oraz zajęcia wokalne. Dla najmłodszych mieszkańców Gminy przeznaczone są programy edukacyjne przygotowujące dzieci do aktywnego życia kulturalnego.

W ramach działu MGOK-u działają grupy i sekcje tj.:

- Grupa Jawor,
- Zespół Głuchowianie,
- Zespół muzyczny RhO,
- Projekt Jerry Kapela,
- Sekcja modelarska - Klub Modelarstwa Lotniczego i Kosmicznego,
- Sekcja kulturystyczna.

Działalność kulturalną w Gminie prowadzi również Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Pogorzela, która stanowi ważny element wspierania kultury i edukacji, propaguje książkę i czytelnictwo. Z jej bogatych zbiorów korzystają wszystkie szkoły z terenu Gminy. Biblioteka posiada również liczne zbiory audiowizualne, umożliwia korzystanie z komputerów, Internetu, a także jest organizatorem corocznych obchodów Dni Książki, wystaw książek i prac plastycznych oraz spotkań literackich. W roku 2021 w zbiorze biblioteki było 39 795 woluminów. W 2021 roku zbiory aktywnie wypożyczało 806 czytelników. Największą grupę stanowiły osoby uczące się - 531, osoby pracujące - 174 i pozostałe 101. Czytelnicy 4 700 razy odwiedzili Bibliotekę i wypożyczyli: 9 907 książek.

W niemal wszystkich wsiach Gminy funkcjonują świetlice wiejskie. Wyjątek stanowi Paradów, którego mieszkańcy mają dostęp do Świetlicy Wiejskiej we Wziąchowie. Natomiast Domy Strażaka oraz świetlice wiejskie dysponujące salami z zapleczem sanitarnym i kuchennym znajdują się w następujących miejscowościach: Pogorzeli, Bielawach Pogorzelskich, Bułakowie, Elżbietkowie, Głuchowie, Gumienicach, Kaczagórcze, Kromolicach, Małgowie, Ochli i Wziąchowie.

Wśród najważniejszych wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie Gminy Pogorzela wyróżnia się m.in.:

- Dni Pogorzeli – coroczne Dni Miasta, podczas których odbywają się koncerty, kiermasze, a atrakcją dla najmłodszych jest wesołe miasteczko;
- Dożynki Gminne – cykliczna uroczystość, na której prezentują się zespoły folklorystyczne i taneczne, przygotowywane są programy dla dzieci, zawody sportowe i zabawy taneczne;
- Majowy Piknik z Kulturą – impreza rodzinna z konkursami, zabawami i koncertami zespołów działających przy MGOK-u w Pogorzeli oraz występami dzieci z pogorzelskich placówek oświatowych;
- Pogorzelskie Smaki – coroczne wydarzenie kulinarne promujące region, miasto i gminę, organizowane przy współudziale miejscowych Kół Gospodyń Wiejskich;
- Święto Sera Smażonego – festyn, na którym można spróbować wielu rodzajów sera, zwłaszcza produktu lokalnego, czyli sera smażonego;
- Pogo Stacja – cykliczna impreza, podczas której prezentują się artyści sceny muzycznej i kabaretowej, odbywają się spotkania, prezentowane są wystawy i recitale.

Na terenie Gminy działają następujące kluby i sekcje sportowe:

- KS Pogorzela – amatorska drużyna sportowa sekcji piłki nożnej,
- Sekcja modelarska - Klub Modelarstwa Lotniczego i Kosmicznego,
- Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” działający przy ZSOiZ w Pogorzeli.

Ważniejsze imprezy sportowe:

- Letni Turniej Piłki Nożnej - organizatorzy: Burmistrz Pogorzeli, Zarząd KS Pogorzela, UKS „Olimpijczyk”,
- Bieg św. Michała Archaniola - organizatorzy: Urząd Miejski w Pogorzeli, ZSOiZ w Pogorzeli,
- Turniej Tenisa Stołowego OSP - organizatorzy: OSP w Pogorzeli.

Baza sportowa na terenie Gminy stanowi:

- Kompleks sportowy „Moje Boisko ORLIK 2012”;
- Boisko do gry w piłkę nożną KS w Pogorzeli;
- Boisko przy ZSOiZ w Pogorzeli;
- Boisko do gry w piłkę nożną i siatkową w Bułakowie i Elżbietkowie;
- Boisko do gry w piłkę nożną i siatkówkę plażową w Głuchowie;
- Boisko w Gumienicach;
- Boisko do gry w piłkę nożną i siatkówkę w Kaczagórcze;
- Boisko do gry w piłkę siatkową w Łukaszewie;
- Sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Pogorzeli;
- Sala sportowa przy ZSOiZ w Pogorzeli;
- Siłownia w Parku Miejskim w Pogorzeli, Głuchowie i Kromolicach;
- Place zabaw w Elżbietkowie, Pogorzeli, Kromolicach, Bułakowie, Małgowie, Głuchowie, Gumienicach, Kaczagórcze, Łukaszewie, Wziąchowie, Bielawach Pogorzelskich;

- Strzelnica Kurkowego Bractwa Strzeleckiego.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 9 remiz Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostka działająca w Pogorzeli jest ujęta w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Tab. 21. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Pogorzela	ul. Parkowa 4, 63-860 Pogorzela	tak
OSP Kromolice	Kromolice 42b	nie
OSP Elżbietków	Elżbietków 7A	nie
OSP Bułaków	Bułaków 34A	nie
OSP Głuchów	Głuchów 83b	nie
OSP Gumienice	Gumienice 45b	nie
OSP Wziąchów	Wziąchów 25A	nie
OSP Kaczagórka	Kaczagórka 38A	nie
OSP Małgów	Małgów 33A	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pogorzeli

Łącznie do wszystkich jednostek OSP należy 447 osób (wg stanu na 31.12.2021 r.): 201 czynnych, 228 członków wspierających i 18 honorowych. W Młodzieżowych Drużynach Pożarniczych jest 27 członków (18 chłopców oraz 9 dziewcząt).

Do głównych zadań OSP należy: gaszenie pożarów, ratownictwo techniczne, w szczególności na drogach, ewakuacja poszkodowanych lub zagrożonych ludzi i zwierząt oraz zagrożonego mienia, oznakowanie i zabezpieczenie miejsc prowadzenia działań ratowniczych, prowadzenie działań ratowniczych na obszarach wodnych, w tym podczas powodzi, usuwanie skutków zdarzeń w szczególności po przejściu anomalii pogodowych i udzielanie pomocy socjalnej poszkodowanym.

W 2019 roku na terenie Gminy Pogorzela wystąpiło 66 zdarzeń, w 2020 roku – 72 zdarzeń, a w roku 2021 – 66 zdarzeń.

Na terenie Gminy nie ma Komisariatu Policji. Najbliższy Posterunek Policji znajduje się w miejscowości Borek Wielkopolski. Obszar Gminy należy do rejonu nr 12, który obsługuje dwóch dzielnicowych: jeden z nich nadzoruje miasto Pogorzela, a drugi sołectwa.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy zainstalowany został punkt monitoringu, który obejmuje tereny wokół Urzędu Miejskiego.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Pogorzela działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Działają one w wielu różnych obszarach, m.in. zaspakajając potrzeby mieszkańców w zakresie rozwoju hobby jak również pomocy potrzebującym.

Na terenie Gminy Pogorzela funkcjonują następujące stowarzyszenia i organizacje społeczne:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Pogorzeli,

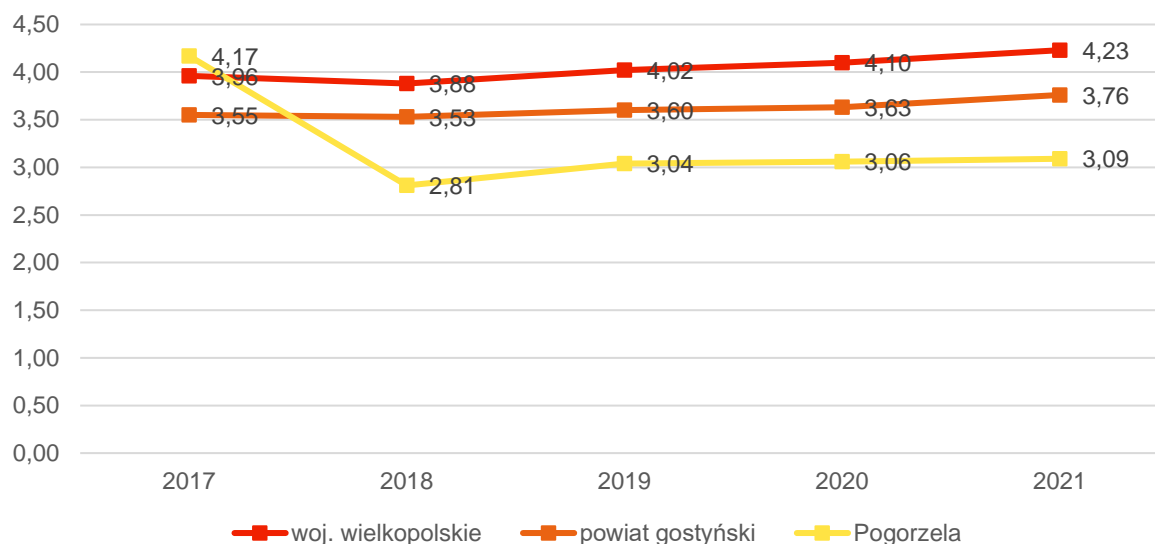

- Ochotnicza Straż Pożarna w Głuchowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bułakowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kaczagórcie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wziąchowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Małgowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kromolicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gumienicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Elżbietkowie,
- Stowarzyszenie Gumienice,
- Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPIJCZYK” przy ZSOiZ w Pogorzeli,
- KS Pogorzela – amatorska drużyna sportowa sekcji piłki nożnej,
- Stowarzyszenie Odnowy Wsi Kromolice,
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Pogorzeli,
- Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych w Pogorzeli,
- Stowarzyszenie „Łaciata Wieś”,
- Stowarzyszenie Pogorzelskie Towarzystwo Kulturalne,
- Stowarzyszenie „Nowoczesna Szkoła”,
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Ziemi Pogorzelskiej,
- Miejsko-Gminny Związek Rolników, Kótek i Organizacji Rolniczych w Pogorzeli,
- Kółko Rolnicze w Pogorzeli,
- Kółko Rolnicze w Kaczagórcie,
- Kółko Rolnicze w Bułakowie,
- Kółko Rolnicze w Wziąchowie,
- Kółko Rolnicze w Kromolicach,
- Kółko Rolnicze w Ochli,
- Kółko Rolnicze w Głuchowie.
- Kółko Rolnicze w Gumienicach,
- Kółko Rolnicze w Małgowie,
- Kółko Rolnicze w Elżbietkowie.
- Koło Gospodyń Wiejskich w Bułakowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Głuchowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kaczagórcie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kromolicach,
- KGW „Koleżeńska Grupa Wiejska” Wziąchów-Paradów.

Gmina należy także do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Wielkopolska z Wyobraźnią”. Stowarzyszenie opiera swoją działalność na Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią” na lata 2016-2023, która została wybrana do finansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w ramach którego realizowała projekty pn. „Integracja lokalnej społeczności”, „Kultywowanie lokalnego dziedzictwa”, „Stworzenie warunków lepszego wykorzystania dziedzictwa kulturowego obszaru i wymiany doświadczeń”.

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Pogorzela, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego zauważyć można, iż od roku 2018 utrzymuje się na stałym poziomie. Dodatkowo warto zwrócić uwagę, iż wskaźnik ten w roku 2021 był najniższy dla Gminy, wśród porównywanych jednostek

Ryc. 26. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pogorzela na tle porównywanym jednostek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Placówki świadczące opiekę zdrowotną na terenie Gminy Pogorzela to:

- NZOZ „ASKLEPIOS” ul. Orzeszkowej 13, Pogorzela;
- NZPOZ Zespół Pielęgniarek i Położnych „Tętno” ul. Gostyńska 6, Pogorzela;
- NZOZ Profilaktyka i Rehabilitacja „Akant” Łukasz Radoła, ul. Elizy Orzeszkowej 13, Pogorzela.

Na terenie Gminy funkcjonują również apteki:

- Apteka „Św. Jadwigi” ul. Kotkowiaka 5, Pogorzela,
- Apteka „LIVIA” ul. Orzeszkowej 9, Pogorzela.

Mieszkańcy Gminy z opieki szpitalnej korzystają w SPZOZ w Gostyniu, ul. plac Karola Marcinkowskiego 8/9. SPZOZ oddalony jest od siedziby Gminy Pogorzela o ok. 20 km (ok. 25 min jazdy samochodem).

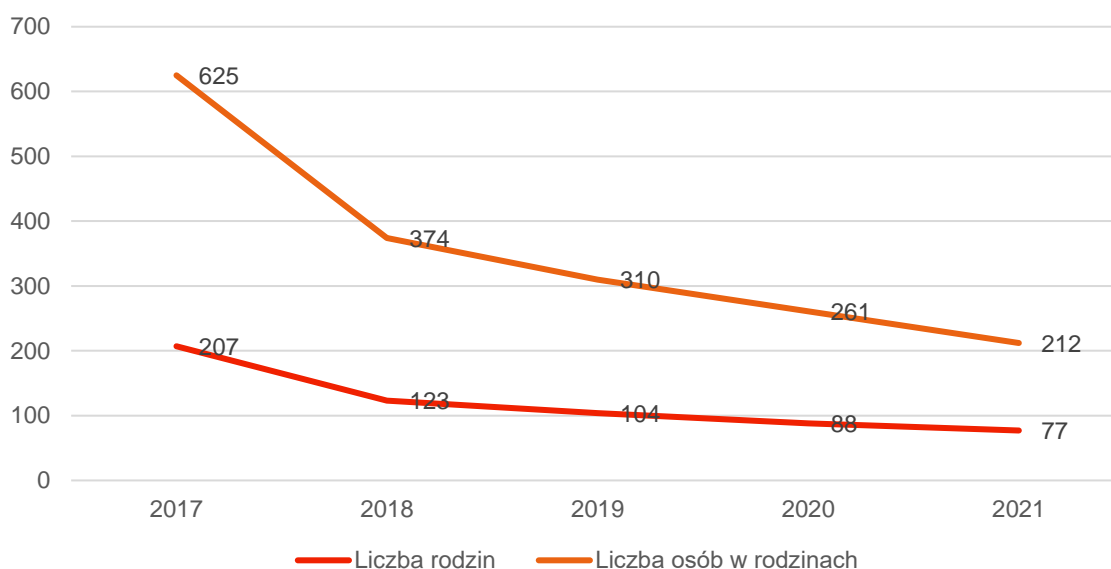
Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Pogorzela odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

M-GOPS realizuje zadania, które zostały określone w art. 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2 268 z późn. zm.). Do zadań tych należy:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- praca socjalna;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Analizując szczegółowe dane dotyczące liczby podopiecznych MOPS w Pogorzeli w latach 2017-2021 można zauważyć tendencję w zakresie zmniejszania się liczby rodzin oraz osób objętych pomocą społeczną. W 2017 r. było to 207 rodzin i 625 osób, natomiast w 2021 r. – 77 rodzin i 212 osoby.

W Gminie Pogorzela najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2021 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa.

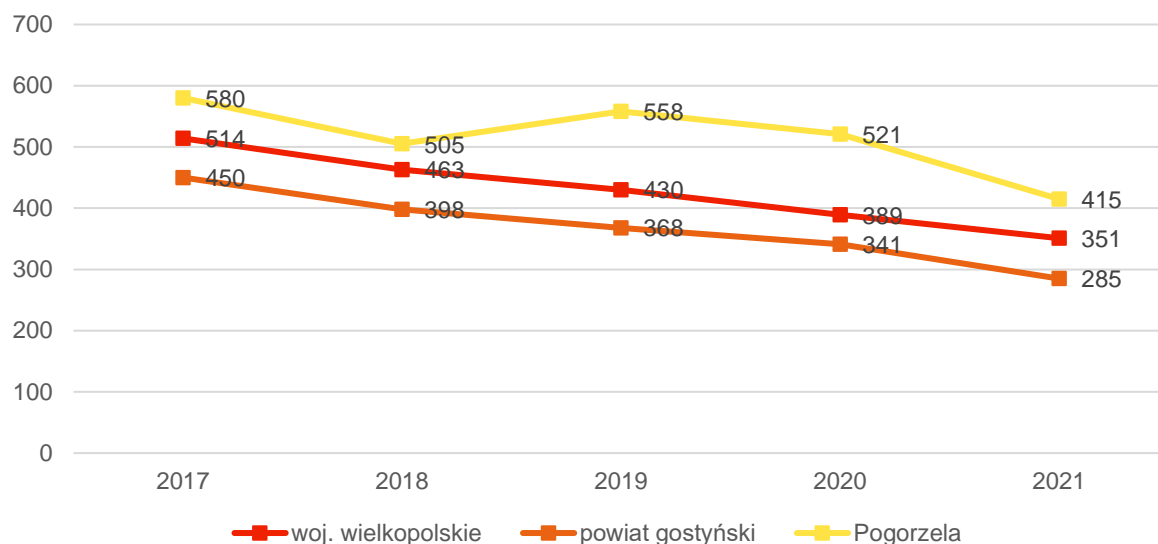

Ryc. 27. Liczba podopiecznych OPS w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021

Źródło: „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2021”

W poniższej tabeli przedstawiono kształtowanie się liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Pogorzela w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa. Liczba beneficjentów przeliczona została na 10 tys. mieszkańców. Zauważyć należy, iż liczba beneficjentów od roku 2019 spada i jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju. Dla Gminy Pogorzela wskaźnik ten w analizowanych latach był wyższy niż w powiecie i w województwie.

Ryc. 28. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Pogorzela na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Pogorzela działa Klub Seniora, który oferuje zajęcia rehabilitacyjno-usprawniające, DKF, zajęcia z kardiologiem i geriatrą oraz zajęcia komputerowe. Realizowano też projekt dotyczący poprawy dostępu do usług opiekuńczych i asystenckich pod nazwą „Aktywny Klub Seniora”. Ponadto poza Gminą seniorzy mogą korzystać z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy w Gostyniu.

Jednym z zadań Gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach poprzez zapewnienie im lokalu. W poniższej tabeli zaprezentowana została liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Pogorzela w latach 2017-2021. Liczba mieszkań komunalnych od 2017 roku utrzymuje się na stałym poziomie. W 2021 roku w zasobie Gminy znajdowało się 55 mieszkań komunalnych. Czas oczekiwania na mieszkanie komunalne średnio wynosi 2 lata. Gmina nie posiada na chwilę obecną mieszkań socjalnych, wspomaganych i chronionych.

Tab. 22. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Pogorzela w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkań komunalnych	57	57	56	55	55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pogorzeli

WZÓR ANKIETY

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Pogorzela na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnich?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
<i>Jak oceniasz:</i>	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						

Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?							
Środowisko i przestrzeń							
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5	
Estetykę swojej gminy?							
Jakość powietrza w gminie?							
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?							
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?							
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?							
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?							
Świadomość ekologiczną mieszkańców?							
System odbioru odpadów na terenie gminy?							
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?							
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?							
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?							
Infrastruktura techniczna							
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5	
Stan dróg w gminie?							
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?							
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?							
Jakość sieci wodociągowej?							
Jakość sieci kanalizacyjnej?							
Jakość sieci gazowej?							
Dostęp do Internetu w gminie?							
Turystyka i rekreacja							
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5	
Atrakcyjność turystyczną gminy?							
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?							
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?							
Poziom bazy gastronomicznej?							
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych							
System ścieżek rowerowych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?							

Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

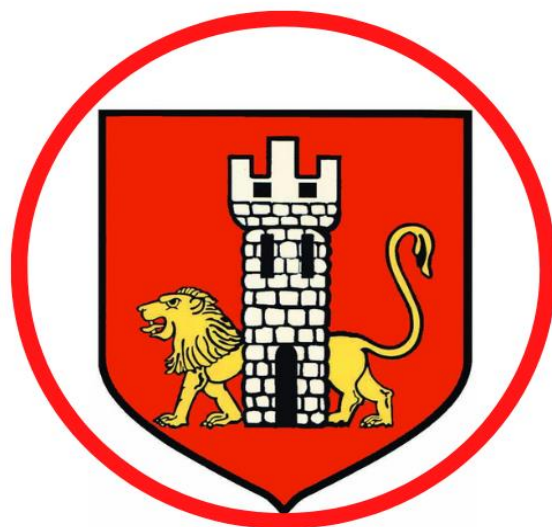
Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- jestem mieszkańcem wsi
- nie jestem mieszkańcem gminy

TABELA EWALUACYJNA

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIŃTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie), w szczególności w miejscowościach: Elżbietków, Bielawy Pogorzelskie;				
	Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą;				
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, wraz z kanalizacją deszczową, w szczególności w miejscowości Wziąchów,				
	Modernizacja istniejących i budowa nowych stacji uzdatniania wody, zgodnie z zapotrzebowaniem;				
	Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w miejscach gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej;				
1.2. Ochrona ładu przestrzennego Gminy	Współpraca z operatorami i wypracowanie rozwiązań ułatwiających rozwój wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy;				
	Przyjęcie nowych dokumentów planistycznych uwzględniających potrzeby rozwojowe Gminy; Ograniczenie niekontrolowanej i rozproszonej zabudowy poprzez opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy;				
1.3. Poprawa jakości środowiska naturalnego	Podniesienie poziomu ochrony powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej, zgodnie z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pogorzela; Budowa infrastruktury OZE na terenie Gminy (m.in. panele fotowoltaiczne, solarne, siłownie wiatrowe); zastosowanie rozwiązań energetyki odnawialnej na gminnych budynkach użyteczności publicznej,				

1.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy	Wsparcie (finansowe, doradcze) dla mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy				
	Wsparcie wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest,				
	Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy skierowana i dostosowana do różnych grup społecznych (dorośli, seniorów, młodzieży, rolników),				
	Rozbudowa i modernizacja monitoringu gminnego, w szczególności w miejscowości Pogorzela,				
	Modernizacja i doposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP),				
	Zacieśnianie współpracy z policją oraz dążenie do zwiększenia częstotliwości patroli w miejscach szczególnie niebezpiecznych				

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	Stworzenie zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. wprowadzenie zwolnień podatkowych,				
	Wspieranie lokalnych przedsiębiorców w adaptacji do zmian społeczno-gospodarczych i środowiskowych oraz z przewyciężaniu kryzysu gospodarczego,				
	Wspólna promocja oferty inwestycyjnej we współpracy samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych,				
	Współpraca międzysektorowa pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami z uwzględnieniem NGO (np. szkolenia, stworzenie platformy wymiany informacji, budowa sieci partnerskiej wśród sektorów),				
2.2. Wsparcie sektora rolniczego	Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, m.in. poprzez pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych,				
	Wspieranie upraw ekologicznych,				
	Wspieranie upraw ekologicznych,				
	Poprawa efektywności ekonomicznej i produktywności gospodarki rolnej poprzez wspieranie modernizacji i integracji gospodarstw rolnych,				
	Pomoc lokalnym przedsiębiorcom rolnym w zakresie pozyskiwania rynku zbytu,				
	Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego rolnictwa, aplikacji o fundusze strukturalne UE oraz inne zewnętrzne źródła finansowania,				
	Rozwój działań melioracyjnych na terenach rolniczych wraz z modernizacją infrastruktury melioracji szczegółowej, Wsparcie Gminy dla mieszkańców przy tworzeniu małych i średnich przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego				

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi	Utworzenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3,				
	Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację i doposażenie obiektów, w szczególności żłobek w Pogorzeli,				
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży				
	Podniesienie jakości nauczania poprzez systematyczne doszkalanie nauczycieli oraz wyposażenie szkół w pomoce naukowe, a także wprowadzenie zajęć terenowych wykorzystujących lokalne zasoby,				
	Opracowanie i wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych, Wykorzystanie wsparcia lokalnych instytucji w organizacji zajęć i lekcji dodatkowych dla dzieci i młodzieży,				
3.2. Wysoka jakość i dostępność podstawowych usług społecznych i zdrowotnych	Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej, w szczególności usług rehabilitacyjnych na obszarze gminy,				
	Organizacja dowozu do placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej, dedykowanego osobom ze szczególnymi potrzebami,				
	Stworzenie oferty lokali do wynajęcia dedykowanych lekarzom specjalistom,				
	Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez gminę,				
	Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia,				
Zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych,					
Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym doszkalanie kadry opiekunów i asystentów rodzin,					

Wspieranie rozwoju opieki krótko i długoterminowej dla osób ze szczególnymi potrzebami,

Rozwój gminnej polityki senioralnej oraz działalności miejsc dla seniorów (np. Klub Seniora),

Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie realizacji projektów, programów dotyczących zatrudnienia,

